

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, január 21.

A nemzetiségi mumus.

Két mumusa van állam életünknek. Egyik a delegációk használatára van berendezve, másik a parlament saját különje.

A delegációban, mikor meg nem szavazott milliócskákról kérdezősködnek az urak, akkor a hadügyminiszter csendet int a küldötteknek és suttogva mondja — a muszka. A delegátus urak rá bólintanak és fizetnek. Hja a muszka, az mindent megmagyaráz.

A parlamentben tisztességes választást követelnek, adó cenzus leszállítást, a szavazó lajstromok szigorú ellenőrzését s erre a kormánypárt csak azt mondja pszt, a nemzetiségek. És a parlament elhallgat s lágyabb tónusban követelők.

A kormány háta megett pedig össze mosolyognak a horvát és szász képviselők s a 186 nemzetiségi kerületből küldött 173 kormánypárti honatya rémes meséket suttog a nemzetiségek politikájáról.

Nem akarok a keresztény morálra hivatkozni, mely szerint nem szabad tenni a rosszat, hogy jó származzék belőle, mert a cél nem szentesíti az eszközöket, hiába cselekszik e szerint a liberális politika, csak a magyarság szempontjából bírálom ezt az eljárást, melyet a kormány követ, állítólag fajunk érdekében.

Bár mily laikusnak feltűnhet az, hogy míg a nemzetiségi fészkekben akár hány választó kerületből fel lehet szólítani a választásra a szavazókat 10 kocsin, úgy, hogy még a cigányoknak is hely marad,

addig az Alföldön 70,000 és még több ember tartozik egy választókerülethez.

Például egyik erdélyi kerületben 125 választó küld képviselőt az országgyűlésbe, míg az Alföldön p. o. a gyomai kerület áll vagy 75,000 emberből, hol pedig Mező-Berény német luteránusait leszámítva, a többi mind tiszta magyarság.

Hát nem valóságos becézése-e a nemzetiségeknek az, hogy közülök 125 ember éppen olyan jogot élvez, mint a magyarságból 6000 ?!

Nemzeti szempontból óriási hiba a választókerületek ilyen beosztása s csakis pártpolitikai elfogultság türetheti, mert éppen a nemzetiségi kerületek liferálják leszállított áron a kormánypárti szavazó gépeket.

Ott van a szolgabírák óriási hatalma, mely tisztán diszkrétójukra van bízva.

Nem csak az a hatalom, hogy bár mikor önkényüleg belé lövethet a népbe — és nem a nemzetiségekbe, hanem a magyarokba szoktak lövetni, — hanem az a basáskodás, melylyel egész községek választó jogát illuzóriussá teheti, midőn azokat kandidálja, kiket neki tetszik, vagy éppen csak egyet kandidál, aki pedig senkinek se tetszik, de meg választani muszáj.

Sok baj származott már ebből s mindig magyar vagy magyar érzelmű vidéken, mely azonban sajátságosan mindig ellenzéki vidék is volt egyszermind.

Legutóbb Szent-Annán.

A tapasztalat azt mutatja, hogy mind a kormány, mind a hivatalos közegek a felelőtlen diszkrétiónális hatalmat nem a magyarság, hanem a pártérdek szempontjából használják fel.

Ebből tanulhat az ellenzék s ami nem feltétlenül helyes és igazságos azt soha, semmiféle szempontból meg ne engedje, különösen fel ne üljön a nemzetiségi szempontnak, mert a kormány csak egy nemzetiségtől fél, egy ellen működik egész hatalmával — az ellenzék ellen.

A delegátusok hagy féljenek a muszkatól, ha jól esik nekik, de az egyesült ellenzék ne törődjék a nemzetiségi mummussal, mikor tisztítani akar a közéletben.

Az olyan nemzetiségi akció, mely a legmamelukabb kormány támogatókat választja, vagy nem létezik, vagy eladó portéka, vagy hasznát látja a fennálló kormányzati rendszernek. Más eset nem létezhetik s ezen esetek egyike sem teszi az ellenzék hazafias kötelességévé, hogy miatta fele uton álljon meg a köztisztaság követelésében.

Micsoda nemzet az, mely félne egy nemzetiségtől és micsoda kormány, mely alatt félelmissé válhatnék e tekintetben a helyzet.

Tiszta bort a pohárban — nemzeti-ségi brauze pulver nélkül. P—y.

Az új szt.-annai vérengzés és a „Bauernverein.”

Mikor az új-szt.-annai vérengzés híre elterjedt az egész országban, a magyarországi sajtó az egész mozgalmat a délvidéki „Bauernverein”-nal hozta kapcsolatba. Erre vonatkozólag írja a Temesvárott Blaskovich. Ferencz nemzetipárti képviselő szerkesztésében megjelenő „Der Freimutige, Südungarishes volksblatt” a következőket:

„Ki ne emlékeznék vissza azon szép be-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A senkik.

Írta: Prigl Olga.

Az életben általában véve két fogalmat ismernek az emberek osztályozására vonatkozólag: valaki, — senki. A valakik uralják az egész világot, vagy mondjuk a maguk megyéjét, a maguk faluját, a valakikről írnak az újságokban, olykor még vezércikknek is, a valakik belekerülnek a vidéki zsurnalisztika személyi híreibe, végül neki kalapot emel minden falubéli ember, s az utcagyermek is megsunyul láttukra. Elvonulnak előttem ragyogó kisérteikkel, suhog rajtuk a bársony, a selyem; csillognak a drágaköveik, vasalt fehér plaszttronjukon megtörök a napsugár, rám néznek szinte kihívóan, hogy meghajtsam előttem a derekam, de én elfordulok, s a másik oldalon köszöntöm a kopott masamód kisasszonyt, a fakó über-cziheres diurnistát. És elkísérem őket és ha szépen tudnék írni, egy egész regény lenne a történetükből.

I.

A masamód kisasszony.

Tizenhét éves. Szépnek lehetne mondani, de arcán meglátszik, hogy nyomott levegőjű szűk kis szobában nőtt fel és az alakja is olyan, mint a pinczébe zárt virágok tavaszszal. Vékony,

főlnyult, s a feje alá hajlik kissé, tán szokásból, vagy hogy restelli, hogy úgy megnőtt. Sebes léptekkel haladt a kövön, a cipője kopott egy kissé, s látszik hogy nem a lábára való, olyan széles talpa van. De az ember önkénytelen pazarlással vádolja magát, ha a könnyű elegáns cipőire gondol és arra, ha négyszer tenné meg az utat napjában valamely távol külvárosi lakásból idáid a masamód üzletig, a gidres-gödörös kövezeten. A cipők hát kopognak tovább és a leány nem néz se jobbra, se balra, hanem lesüti a mélyen árnyékolt pillákat, a melyek félig eltakarják szokatlanul nagy, sötét szeméit. Az átjárónál szembe kerül a diurnistával, egymásra néznek és kipirul az arcuk. Megállnak egy percze és megfordulnak az ezredes-kisasszony után, a ki a vőlegényével sétált karonfogva. Oh azok nem pirulnak el, ha egymásra néznek, fehér marad az arcuk és hideg, mert hisz a nagyurak még maguknak is tudnak parancsolni.

— Vasárnap, — suttogják ezek egymásnak és félszegen, ügyetlenül fognak kezét.

Az ezredes-kisasszony hangosan beszél, s kecsesen, s elegánsul integet jobbra balra a szépen fésült fejével, — aztán megint a vőlegénye felé fordul, s elfojt egy kurta ásitást. Mintha csak azt mondaná vele: kissé unalmas dolog a maga menyasszonyának lenni . . .

— Vasárnap, — pattog a tő a masamód-kisasszony fürge, ügyes ujjai között.

— Milyen jó lesz vasárnap! — sóhajt a fiatal ember és rója a betűket, a szép kaligra-

fikus betűket egymás után. És látja magát az ideáljával, a ki felveszi magára az ünneplő világoskék ruháját, a miben úgy fest, mint egy kontesz. A nap szépen süt, az égen bárányfelhők uszkálnak, s a madár kergetődzik a szerelmes párjával. Szerelmes édes lehellet hömpölyög a sétatér szépen nyesett akácfa között, a cukrászboltok elé kirakott leander-ligetekben, s a pázsitos gyöpön végig, végig, a hol sorba csokolódnak az álmatag arcú kis százszorszépek a kaczer fűszálakkal. Még a sötét, hideg kapualjak is barátságosabbak ilyenkor és a nagy meredek kőházak is mintha kevésbé dőlőfösek lennének mint hétköznapokon.

A sok ablak, mely mintha megannyi szeme volna egy olyan házszörnyetegnek, — most vidáman mosolyog alá a tisztára törülgetett üvegeivel s a földszinti soron égő piros muskátlik nevetnek a járó-kelőkre. Vasárnap! — és a szegény robot-munkás mosolyog a betűkre. Vasárnap ibolyát veszek Tildának, így hívták az ideálját, a masamód kisasszonyt.

Oh ti gazdag emberek, milyen szerencsés lenetek is vagytok ti, hogy nektek nincsen vasárnapotok, hogy tinétek nem muszáj dolgozni hat napon által, hogy a hetediket úgy megtudnátok becsülni. Meg se gondoljátok micsoda élvezet az, számolgatni utána — már csak kettőt alszunk! — mint a gyerek, a ki valami kedves dolognak az eljöttét alig győzi elvárni. Nos és a szombat este! — A gondolat, hogy holnap aludhatunk kilencz óráig és

szédre, melyet a bogárosi paraszt *Ströbl* mondott egykor Temesvárt a Redout nagytermében:

»Háromszáz évvel ezelőtt Temesvár mellett ezer paraszt egyesült, hogy jogaikat fegyverrel vivják ki. A József-városi Dózsa-émlék emlékeztet ezen szomorú, véres eseményre. Mi nem fogunk így tenni. A mi egyesületünknek békés céljai vannak, a parasztfajnak emelése, érdekeinek elősegítése *törvényes utakon*, ezt teszi feladatává. *Igazság és törvény*, ezek lesznek a mi fegyvereink s győzelmünk nem kétséges.»

Igy szól a «Bauernverein» egyszerű alapítója. Az egyesület hí maradt az alaptételeihez és győzött. Sok keserű órákat, sok igazságtalan következményeket és törvénytelen szekatúrákat túrtünk el. De mi azért nem mondtunk le semmiről, az egyesületnek ma már nagy áldásos tevékenységét sokan elismerik, olyanok is, kik azelőtt ellenségei voltak. Türelem, kitartás a törvényhez és az alkotmányossághoz.

Hogyan lehet akkor a szt.-annai mozgalmat összefüggésbe hozni a Bauervereinnel?

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 21.

Az elnöki előterjesztések után

Nyegre László jegyző jelenti, hogy az indítvány-könyvben újabb bejegyzés nincsen, az interpellációs könyvben a következő interpelláció van bejegyezve: január 21. *Wittmann* János az új-szent-annai vérengzések tárgyában a belügyminiszter urhoz.

Elnök: Az ülés végén meg fogja tenni interpellációját a képviselő ur.

Következnek a napirend. Napirend előtt azonban szót kértek és én nem engedhettem meg, tehát a háztól függ megengedni: *Reiter* János, a megyei bizottsági tagok választási visszaélései tárgyában, *Wittmann* János a jelen miniszterium nyugdíja ellenében, *Thaly* Ferencz a Vág-Duna szabályozása tárgyában, *Tibád* Antal a közigazgatás reformja érdekében és *Biró* Lajos a dohánygyedárúság ellen. Kérem a t. házat, megengedi-e először azt, hogy *Reiter* János képviselő ur szóljon? (Felkiáltások: Nem!) *Reiter* János erre nézve névszerinti szavazást kér.

Megengedi-e másodsor *Wittmann* János képviselőnek, hogy szóljon? (Igen! Nem!) Witt-

mann János képviselő ur nem kérvén névszerinti szavazást, meg kell kérdeznem a házat, megadja-e a ház az engedélyt *Wittmann* Jánosnak? Azok a kik megadják, álljanak fel. (Megtörténik. Felkiáltások balfelől: Többség! Tessék megszámolni!) Kérem azokat, a kik nem adják meg, álljanak fel. (Megtörténik. Felkiáltások balfelől: Kisebbség.) A többség nem adta meg.

Jön *Thaly* Ferencz felszólalása. Jön *Tibád* Antal felszólalása. Itt van a névszerinti szavazást kérő iv. *Biró* Lajos is névszerinti szavazást kért. Mindazon képviselő urakra tehát, a kik névszerinti szavazást kértek, annak rendje szerint fog rákerülni a sor.

Most következik a tegnapi elmaradt névszerinti szavazás, jelesen az első kérdés az lesz: Megengedi-e a ház, hogy *Hentaller* Lajos képviselő a napirend előtt felszólaljon: igen vagy nem? (Igen! Nem!) Kihuzom a betűt. »R« Az ülést öt perczre felfüggesztem.

Szünet után.

Elnök: Folytatjuk az ülést. A kérdés a következő: megengedi-e a ház *Hentaller* Lajos képviselőnek, hogy a napirend előtt felszólaljon: igen, vagy nem? (Igen, Nem!) A névsort olvasni fogja *Hock* János, egyuttal jegyzi az igenel szavazókat is, a távollévőket és egyuttal a nem-mel szavazókat *Molnár* Antal jegyzi.

Kezdődik a névsor olvasása.

Hock János jegyző (olvassa a névsort): A szavazás eredménye 3 igen, 111 nem.

A névszerinti szavazások után az interpellációkra került a sor.

A szent-annai lázadás.

Wittmann János, a délmagyarországi szövetség elnöke fejtegeti a szent-annai állapotokat, kimutatja, hogy a gazdaszövetség soha nem állott szolidaritásban a szociálista elvekkel, hanem nagy sikerrel működik a kisgazdák boldogulásának érdekében. Hogy emeli a gazdák jólétét és függetlenségét, az csak az elvakult pártemberek szemében lehet hiba. A gazdaszövetség feloszlata természetesen elégedetlenséget, elkeseredést szült, de a zavargásokhoz semmi köze. A lázadást a bíróválasztásnál elkövetett basáskodás szülte. Temperamentumos, a dolgok állását élénken megvilágító beszédje végén a következő interpellációt nyújtotta be:

Interpelláció a belügyi- és földmívelésügyi miniszterhez:

Miután tudomására jutott a t. miniszter uraknak az, hogy e hó 17-én Aradmegyében, Új-Szent-Anna községben *Párizs* Gábor járási főszolgabíró a községi előjáróság

megválasztása körül gyakorolt erőszakoskodása, önhatalmu és törvénytelen eljárása következtében nagy zendülés tört ki, amelynek hat emberélet esett áldozatul és mintegy 16 súlyos megsebesülés lett a következménye.

Kérem a t. belügyminiszter urat, hajlandó-e ezen ügyben sürgős vizsgálatot elrendelni és a következőket kideríteni:

I. Igaz-e, hogy a főszolgabíró a község nagy többsége ellenére a régi bírót két strohmannal kijelölve, azt egyszerűen megválasztottnak jelentette ki.

II. Igaz-e, hogy a főszolgabírónak megelőzőleg bejelentetett, hogy ezen bíró alatt a községi regále számadások három év óta be nem terjesztettek.

III. Igaz-e, hogy daczára annak, hogy több száz választó a három jelöltre szavazást kért, ezt a főszolgabíró figyelembe nem vette, hanem a nagy tiltakozása daczára a régi bírót egyszerűen megválasztottnak jelentette ki. Ha igen, hajlandó-e ezen főszolgabíró ellen a fegyelmi eljárást megindítani?

Van-e tudomása a t. földmívelésügyi miniszter urnak arról, hogy *Párizs* Gábor világosi járási főszolgabíró az új-szent-annai gazdászok egyesületét feloszlatta.

Hajlandó-e a miniszter ur a sürgős vizsgálatot megindítani?

Igaz-e, hogy *Párizs* Gábor főszolgabíró maga is kijelentette, hogy ezen egyesületet a szociálistikus irányzatok és nem politikával foglalkozás miatt, hanem csupán formai hibák, szabályellenes megalakulás miatt oszlatta fel.

A főszolgabírónak e tekintetben téves felfogásának beigazolására megvizsgálandó:

2. Igaz-e, hogy ezen egyesület 1894-ben a megalakulás jegyzőkönyvét a főszolgabírónak bemutatta, mivel azt 52337—987 sz. 26-án kelt miniszteri rendeletnek mindenben eleget tett.

3. Igaz-e, hogy nevezett rendeletet Aradmegye községének megküldetett, amiről ezideig a főszolgabírónak tudomása nincsen.

4. Kinek a mulasztása ez?

Ezeknek megállapítása után

5. Hajlandó-e a földmívelésügyi miniszter ur haladéktalanul intézkedni, hogy ezen szakegyesület működését mielőbb megkezdhesse.

6. Hajlandó-e ezen egyesületet hasznos munkájában oltalmába venni és intézkedni az iránt, hogy e roszakaratu hivatalos üldözéstől egyszer s mindenkorra megóvassék.

olyan urak vagyunk, hogy ezen a napon a kis király sem parancsol.

Es láttam őket együtt vasárnap. Ugy volt minden, a hogy fiatal a ember megálmódta.

Sütött a nap s az ég kék volt, mint a Tilda kiasszony ruhája. A százszorszépek kíváncsian kandikáltak reájuk a gyepek közl, némelyik hasonlított a Tilda arczához, olyan fehérbe átmenő gyöngye pirosság volt rajta. Hogy el ne felejtsem, — az ibolyacsokor is ott volt, viritott a Tilda kisasszony kebelén s ő büszke volt rá és titkon óhajtott, hogy bár találkoznék a barátnőivel.

Kimentek a városligetbe, sétáltak a korzón s végignézték egy vasárnapi előadást. Még mindig maradt az idejükből s hogy jöttek visszafelé, Tilda megállott egy szép emeletes ház előtt.

— Nézzünk be Krisztinához, — mondta és becsöngtetett.

Krisztina maga jött kaput nyitni, mert a házmester se volt otthon.

— Oh jó! — kiáltott fel örvendezve s megcsókolta Tildát kétszer, háromszor. A fiatal embernek kissé szégyenlősen nyújtotta a kidolgozott vörös kezét s még beszélt is mindig a kötője alá rejtette:

— Isten hozta minálunk!

Előre futott a lépcsőkön, az utat mutatva

és szörnyen restelkedett, hogy csak a konyhába vezetheti be a kedves vendégeit.

— Jó itt is Krisztina néni, — csitította Tilda s leült az első székre a mit talált.

— Kérem, kérem, — tessékelt az jurat amaz s ő maga huzódott az ágy szélére. Látzott rajta mint meg volt illetődve, hogy neki még vendégei is jöttek.

— Hogy van Gusztó? — kérdezte kissé elfogulva.

— A papa? — köszönöm néni jól.

— Mindig keresem az újságba a nevét, hogy mikor kap szabadságot a találmányaira.

A fiatal ember felé fordult és a kezével mutatta:

— Kérem ilyen csöpp korába kilátszott belőle, hogy még valamikor nagyra viszi és milyen jól tanult, milyen jól...

A leány kissé felhuzta a vállait, a hogy közbe szólott:

— Minden pénzt belelőli papa és mégse...

— Talán nincsen protekciója, — mondta szomorúan a fiatal ember és sóhajtott. A maga sorsa jutott eszébe.

Kivülről bekékellett az alkonyat s Tilda készülődött.

Elmegyek veletek én is egy darabon, — mondá Krisztina néni és magára kapta a nagy kendőjét. Utközben is mentegette magát egyre:

— Istenem a kalapom, kabátom is be van

csukva a szobába és a szobaleány elvitte a kulcsot... Tisztelem a Gusztót, — mondta a hogy visszafordult.

— Köszönöm néni, — felelt a leány, pedig otthon sohase szokta megmondani, még azt se, hogy nálla volt. Magam sem tudom miért. Pedig az ő apja és Krisztina néni testvérek voltak, de úgy minden családban megvan az, hogy valakiről nem szeretnek beszélni, még csak hallani sem: Ugy elüldözik, úgy rátámadnak mindnyájan, talán hogy náluknál is kevesebbet számít. A Tilda apja hivatalnok volt és a Krisztina fogadott cseléd, — szakácsné...

A kapuban kezet csókolt a fiatal ember Tildának, az is a vasárnaphoz tartozott.

— Szép álmokat, — mondta ábrándosan.

— Szép álmokat, — vizionozta a leány.

II.

Hogy ne legyek igazságtalan, beszélék külön a fiatal emberről is:

Nagy Elemérnek hívták, ezen a jó hangzású regényes néven, ami már magában véve kapitális, mert némelyik a nevének köszönheti a szerencséjét. Nagy Elemér nem mondhatott hasonlót magáról, mert neki egyáltalán nem volt szerencséje. A kollégái már rég elhagyták, pedig ő lejobban megérdemelte volna, hogy előbbre vigyék, de tán a nagy szorgalma és józan takarékossága gátolta meg abban, mert a hivatalfö-

A válasz.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, jan. 20.

A miniszterelnöknek ma adta át Szilágyi Dezső az ellenzék választát, mely Apponyi Albert gróf terjedelmes elaborátumában van lefektetve.

A tegnapi pártközi konferencia egyhangulag magáévá tette az Apponyi gróf elaborátumát, mert jól tudta azt, hogy senki jobban nem ismeri az ellenzék törekvését, kívánságait, idealizmusát, mint a nemzetipárt vezére. A válasz, melyet az ellenzék nyújt a Bánffy br. miniszterelnök nyújtotta békefeltételekre, határozott, de nem visszautasító. Szinte észrevehető ugyan rajta az erőszakolt nyugalom, melyet egy ellenzéki férfiúnak okvetlen magára kellett erőszakolni midőn az említett feltételeket elolvassa.

A válasz megokolást is foglal magában. Megokolást, ahol a legjobb akarat mellett közjogi tévedést konstatál és egyenes tagadást ott, ahol a magyar alkotmány meghamisítását célzó törekvést vesz észre Soha! Nem!

Megadják az engedményeket, melyeket saját békepontjaikban már hangoztattak, de Bánffy br. miniszterelnökkel nem tárgyalnak. Az újabb ténykedése csak megerősítette az ellenzék ezen szándékában. A megígért engedményeket csak egy új kormánynek fogják megtenni.

A házelnökség személyi oldala — mondja az elaborátum tovább — a szavazás titkos lévén, nem képezheti pak-tum tárgyát.

A béke nem gátolhatja az ezutáni választást, mert az ígért csak a jelen parlamentre vonatkozik.

A választási revíziót illetőleg koncedálja az elaborátum, hogy ez a diskusszió tárgyát képezheti, de csak kölcsönös jóakarattal szükségeltetik és a béke ezen pontján is meg lehet egyezni.

A házszabályok revíziója nagy fontossága a magyar parlamentre nézve és éppen azért e felől csak egy új kormány-nal tárgyalhat. Minél nagyobb lesz a választások tisztaságára adott garancia,

az ellenzék annál konziliánsabb lesz a házszabályok revíziója tárgyában.

A kiegyezés.

A kiegyezés kérdésében kijelenti, hogy az 1867. XII. t. cz. és az 1898. I. t. cz. lefektetett alkotmányjogi garanciáktól el nem tér és minden eszközzel kész ezek meghamisítását meggátolni. Olyan formulát pedig, mely az 1903-ik éven tul terjedő megállapodásba megy bele: Nem hajlandó belemenni. Ilyet sohasem fogad el. Alkotmányjogi tévedést lát a kormányformula részéről a kiegyezés ügyében itten. A kiegyezés törvényei nem szolgáltat arra semminemű alapot, hogy a magyar önállóságot elejtsük és e helyett az Ausztriával való minden időkre szóló közösséget fogadjuk el. A kormányelnöktől származó békefeltételekből pedig ez a nézet tűnik ki. Ez a nézet bizonyára tévedésből származhatott, mert mást alig mer feltételezni.

Megbotránkozott azon kijelentésen, hogy ezen elv vallását és gyakorlati megvalósítását a király ő Felsege minden magyar kormánytól elvárja és követeli.

Az ellenzék nem hiheti el, hogy Bánffy br. miniszterelnök békefeltételeinek végső pontját királyi felhatalmazással vette fel a feltételek közé, mert a királyról nem tételzheti fel, hogy ilyen közjogi tévedésekbe essen.

Az elaborátum végül kijelenti, hogy az ellenzék mindent kész megtenni a béke megteremtésére.

A miniszterelnök propositiójában benne foglaltatik többek között az is, hogy az ellenzék szavazzon meg neki mindent és akkor kész lemondani. Az ellenzék válasza erre: *ő neki semmit!*

A házszabályok revízióját illetőleg pedig abban olyan javaslat is foglaltatik, hogy az elnök fegyveres hatalommal is kizárhassa a képviselőket. A magyar ellenzék válasza e javaslatra vonatkozólag csak egy szóban kulminálhat: **soha!**

A szabadelvű klubban.

Budapest, január 21. (Saját tud. t.)
A békeáramlat a szabadelvűpártban erő-

sen terjed. Széll Kálmán körül már mintegy 80-an vannak, kik feltétlenül békülni óhajtanak. Bánffy br. legszemélyesebb hívei beállanak a béke ligába, ami a miniszterelnököt is megdöbhentette. Innen származik azon hír, mely ma az ellenzéki klubokat bejárta, hogy a miniszterelnök most már nagyobb engedményekre is hajlandó.

Legújabb.

Budapest, január 21. (Saj. tud. táv.)
A kormány nem megy Bécsbe s egyelőre nem is tartja [szükségesnek a koronatanácsot.

Budapest, január 21. (Saját tud. táv.)
Szilágyi Dezső délután nyújtotta át az ellenzék békefeltételeit. Szilágyi Dezső olvasta fel azokat. A miniszterek br. Fejérváry Géza lakásán mintegy két óra hosszat jegyezték. Az egész ellenzéki békepontokat holnap fogja tárgyalni a minisztertanács s megadja rá a választ.

I. osztályu adóhivatal Nagyváradon.

— Váltópénztár nélkül. —

Régi óhaj Nagyváradon, hogy a m. kir. adóhivatal első osztályuá emeltessék s a kereskedelemre annyira fontos váltópénztári jelleget adja meg a miniszter adóhivatalunknak.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara éppen úgy, mint Nagyvárad város közigazgatási bizottsága többször megismételte ezen kérését a miniszternél.

Visszautasítás lett a miniszter válasza.

Kereskedelmükre pedig rendkívül fontos, hogy végre valahára a váltó pénztár felállításával a mostani vizsás és kellemetlen helyzet megváltoztassék.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara legutóbbi felterjesztésének mégis lett némi sikere. A miniszter kijelentette, hogy az adóhivatalnak I. osztályuá emelését elhatározta. A váltópénztári jeleggel leendő felruházását azonban a valuta rendezés befejezéséig nem látja a miniszter indokoltnak.

A miniszternek a kereskedelmi és iparkamarához intézett leirata a következő:

Mult évi július hó 24-én kelt felterjesztésre értesitem a kamarát, hogy a pénzügyminiszter ur a nagyvárad m. kir. adóhivatalnak I. osztályuá való nyilvánítása és váltópénztári jelleggel való felruházására vonatkozó kérelmét tárgyalás alá vevén, a tárgyalás eredményeképpen mult évi december hó 25-én 89864 sz. a. átiratával a következőről értesített:

A nagyvárad m. kir. adóhivatal az I. osztályu adóhivatalok közé leendő felvételre kijelöltetett, a személyzete fokozatosan fog kikészítettetni.

A nevezett m. kir. adóhivaltal ugyan a pénzügyminiszter ur váltópénztári jelleggel fel nem ruházhatta, mert a valuta rendezés befejezése előtt a váltópénztárak szaporítását indokoltnak nem tartja. Oly czélből azonban, hogy a nagyvárad adóhivatal a pénzváltás iránt támasztott igényeket kielégítse, nevezett miniszter ur az adóhivaltal megfelelőleg utasította, s miután a válság akadálytalan teljesítését főleg az ezüst érmek rendkívüli módon bekövetkezett felhalmozódása gátolta, a nevezett adóhivaltal mult évi november 22-én kelt rendeletével a felszaporodott váltópénznek a központi állampénztárba való beszállítására is felhatalmazta.

Felhivom a kamarát, hogy erről az érdekeltséget megfelelő módon értesíteni sziveskedjék.

Budapest, 1899. január 9.

A miniszter megbízásából:

Szerényi,

miniszteri osztálytanácsos.

nőkei, akik egyébként szerették. — így gondolkoztak: ez boldogul itt is, vigyük amazokat feljebb, akik ugyanannyiból nem tudnak megélni.

És Nagy Elemér úgy maradt évről-évre a haladás lajtorjának legelső fokán, bár mindig fellobbant benne a reménység, mikor a nagyságos főnök ur a kinevezések előtt barátságosan megveregette a vattázott vállait. Hátha! . . . Később arra a szomorú meggyőződésre jutott, hogy sokkal jobb volna ha nem veregetnék a vállait. De hát a kinek a jó Isten nem adott gazdag, előkelő hivatalt, annak adott jó természetet és türelmében kifogyhatatlan volt Nagy Elemér. A kedve is meg volt, a milyen ő neki szokott lenni, hasonlatos az őszi napsugárhoz. Az őszt különben szerette is mindig, olyankor sokat ábrándozott és elgondolta magában, hogy belőle még költő is lehetne.

Egy ilyen ábrándos napon lassu léptekkel ballagott le a negyedik emeletről, Még sohase érzett olyan nagy fáradságot. A lépcsőházban a doktorral találkozott, a ki ott lakott ugyanabban a házban. Az orvos ránézett és hirtelen ejtette ki:

— Maga barátom beteg . . .

Nagy Elemér elpirult:

— Oh dehogyan . . .

A doktor megcsóválta a fejét:

— Vigyázzon magára kedves barátom . . .

Valami köszönöm felét hebegett zavartan

Nagy Elemér és a kalapjához nyult, míg előre bocsátotta a doktort. Erős szag szag ömlött a kabátjából, mert avval tisztogatta mindig.

— Bolond doktorok, — gondolta magában, míg sebes léptekkel haladt az aszfalton. Tildához ment. És a Tilda szeme ki volt sirva megint.

— Mi baja Tilda? — kérdezte a leányt megütődve, maga mindig sir . . .

S a leány még jobban zokogott, szinte remegtek a vállai. Aztán hirtelen letörülködött a nedves kendőjével és mosolyogni próbált a mig mondta:

— Rossz napom volt megint, Elemér.

A fiu a fülébe sugott valamit, a leány elpirult és simogatta a fiu lázas arcát végig, végig.

— Szép álmokat, — mondták egymásnak a kora alkonyaton.

— Szép álmokat Tilda! — sóhajtott a fiu, mikor nemsokára azután egyszer lehunyta a szemét, hogy fel se nyissa többé. Fáradt fejét feltámasztotta a könyökével s az ablakon beszűrődő nap simogatta a fekete haját.

Tilda egy év múlva esküdtött örök hűséget egy jól táplált urnak, aki az édes papája szertint kitünő parthie volt reá nézve, — hanem azért álmodni nem felejtett el a belondos szomorú fiuról.

A szeretet szolgálatában.

Egy kis füzethez jutottunk, mely a *debreczeni Szent Vincze* egyesület 1898. évi működéséről ad jelentést és függelékkel rövid átnézetet az egyesület három évi működéséről.

Volt alkalmunk alapítása percétől fogva figyelemmel kísérni ezt az egyesületet, attól a percétől fogva, mikor még az alapító cz. püspöknek mesés buzgóságán és áldozatkészégén kívül semmire sem számíthatott az egyesület.

Akkor sem volt csekélység, amit az egyesület tett, hiszen ha jól emlékszünk megalakulása őszén és telén át 85 családot tartott fenn tavaszig.

Ma már gyökeret vert az egyesület s az alapítónak százfelé önként kínált zsebét nem kell igénybe vennie, hogy mégis óriási eredményt érjen el.

Isten végtelen kegyelme mellett az alapító dr. *Wolafka* Nándor cz. püspökön kívül a világi elnök *Váci* János, Debreczen áldott jó lelkű Muki bácsijának és *Unger* Gáspár minden tiszteletreméltó táblabíró szegények iránti szeretetének van legnagyobb része a társulat meggyökeresedése és nagyra növéseben, kiket *Csikás* István pénztárnok szakismerete és fáradhatlansága, Debreczen orvos karának két előkelő tagja *K. Szalay* Béla és *Derekassy* István a megalakulás percétől fogva önfeláldozóan támogattak a betegek ingyen gyógykezelése, *Mihálkovics* István pedig a gyógyszereknek legnagyobb részét ingyen való kiszolgálása által.

Nagy szerencséje végül az egyesületnek, hogy *Wolafka* cz. püspök papi működésével olyan alapot teremtett a hitélet terén, hogy feltétlenül számíthat bárkire hívei közül abban, amit reájuk bíz.

Egyébként beszéljenek a számok.

A múlt évben	
Rendes gondozásban részesült . . .	115 család.
Ezekben volt	141 gyermek.
Ideiglenes segélyben részesült . . .	34 egyén.

Ezek közül

Róm. kath. vallású volt . . .	68
Gör. kath. » » . . .	9
Helv. hitvallású	60
Ág. hitv.	4
Gör. keleti	1
Izraelita	7
	149

Fénztári bevétel volt	2024 frt 48 kr.
Kiadás	1135 frt 95 kr.

Kiadott utalványok:

Hus	265F drb à 1/4 kiló
Kenyér	3451 » » 1 »
Liszt	2853 » » 1/2 »
Fa	1152 » » 5 »
Összesen	10,111 drb utalvány,

1032 frt 40 kr. értékben.

Lehetetlen ezek után ide nem iktatnunk az évi megnyitó közgyűlésen a cz. püspök elnök által mondott beszéd bevezetését:

Nincs, nem volt, nem lesz soha magasabb, fenségesebb, istenibb, mint a szeretet. Azért Isten első és legfőbb parancsa: a szeretet.

Az Isten szeretete, embertársaink szeretete. Két sugár, mely egy nappól származik: az Istentől.

Isten a nap — a szeretet a sugár. Nap nélkül — sötétség, nap nélkül halál. Szeretet nélkül lelki sötétség, — szeretet nélkül halál a lélek, halál a test számára.

Az ragadja ki az emberiséget a sötétségből, az vezeti a világosság felé, ki a szeretetre tanítja, a szeretetben megerősíti, a szeretetben tökéletesíti; isteni szeretetre vezéri, isteni szeretetben megtartja.

«Az Isten világosság és ő benne nincs semmi sötétség». (Szent János I. lev. 1. 5) «Szeretet az Isten és a ki szeretetben marad, Istenben marad és az Isten őbenne» (Szent János I. lev. 4, 16) «A ki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet» (U. o. 4, 8.)

Hiába minden a szeretet nélkül, még

angyalok nyelvén is dicsekedő minden tudomány, még a hegyeket áthelyező teljes hit is. (I. Kor. 13, 1—2.)

Szeretet a törvény teljessége és tökéletessége.

Szeretet a keresztyéneknek legszentebb kötelessége a Krisztus tanítványainak ismertető jele.

Hitből él, szeretetből gyarapszik az egyház. A hitből eredt, a hit világosságából fakadt, a hit mélységéből áldozatkész, a hit állhatatosságából kitartó, a hit ígéreteiből tiszta és önzetlek szeretet a világnak megmentője, a társadalom újjászülője, az emberiség kibékítője, a nyomor enyhítője, a szegénység segítője, a socialis kérdés megoldása.

Ezen isteni, hitből származott szeretetnek szolgálatában áll a Páli Szent Vincze-egyesület.

Isten áldása a kezdeményezőn és folytatókon.

Vivat sequens.

Egyház és művészet.

Wlassics Gyula kultuszminiszter elismerésre méltó tevékenységét fejt ki a hazai művészet felvirágoztatása érdekében. Ez a nemes intenciója vezette az alábbi levél írására is, melyet a püspökökhöz intézett.

Az egyház, mint a miniszter készségesen elismeri, mindenkor dajkája, ápolója volt a művészeteknek s azért fordul a miniszter is az egyházhoz a hazai művészet pártolásáért.

Helyes kétségkívül. De ehhez mindenképp el kell, hogy a magyar festők és szobrászok jobban kultiválják az egyházi művészetet. Mert a képzőművészeti és nagybányai kiállítások arról tanuskodnak, hogy e téren még keveset haladtak a magyar művészek.

A kultuszminiszter levele egyébiránt a következő:

A vallás- és közokt. m. kir. minisztertől. 79114/898 szám. Bizonyára nem szükséges rámutatnom a főtiszt. Főhatóság előtt ama benső viszonyra, mely az egyház s a művészet között mindenkor s minden nemzet körében fennállott, mely az egyházat a művészetek támaszává s viszont a művészetet az egyháznak egyik leghívebb szolgájjá avatta. Nagy művészeti tevékenység a múlt tanúsága szerint csaknem mindig az egyház pártolása nyomán és segélyével fejlődött, nálunk azonban legtöbbször nem a hazai, hanem a külföldi művészet alkotta és ékesítette templomainkat és azok oltárait. Műpártoló főpapjainkat a szükség gyakran vitte a külföldre, valamikor művészi alkotásokra idehaza megfelelő erőket nem találtak. Az idegen művészetek pártolása nem csupán azzal okozott kárt a hazai művészeteknek, fejlődő művészeinknek, hogy anyagilag veszteséget kellett szenvedniök, hanem főként abban, hogy az alkotások teréről leszorítva, a művészet fejlődése is pangásnak indult vagy pangani kényszerült.

Mikor nemzeti művészetünk sem utol nem érte, sem versenyre kelni nem volt képes az idegen művészettel, még érthető volt, ha a nemzeti szempontot a művészi alá rendelték. Ma azonban, már hivatásomból kifolyólag hangsúlyoznom kell azt az örömdetes jelenséget, hogy hazánkban a képzőművészet is s a művészeti ipar is általán szembeötlő fejlődésnek indultak s így lehetővé vált, hogy a nemzeti szempontot ne kelljen a művészeink feláldozni.

Hivatali elődeim több ízben kérték már az egyházi főhatóságoknak figyelmét a hazai művészet érdekeire, amely érdekeknek kielégítése, vagy legalább jóindulatu ápolása erkölcsi és anyagi tőkénk gyarapítását jelenti.

Engedje meg a főtiszt. Főhatóság, hogy hivatali elődeim példájára tisztelettel fölkerje m

hogy általában a főhatóság alá tartozó egyházi épületek emelése, díszítése, tatarozása és berendezése esetén a hazai művészi erők közreműködését igénybe venni s így a nemzeti művészetet hathatósan pártolni méltóztassék.

A festészet és a szobrászat terén a magyar művészetnek már oly általánosan ismert, kiemelkedő tehetségei vannak, hogy az egyes festészeti és szobrászati feladatok megoldására alkalmas erőknek esetről-esetre való felkutatása többé nem szükséges; az ipar-művészeti, u. m. díszítési, berendezési, felszerelési, szobor- és oltárfaragási feladatok kiosztása tekintetében pedig mindenkor készséggel szolgál tanácsos az orsz. m. iparművészeti társulat, vagy a műemlékek orsz. bizottsága.

Ami pedig a régiebb korok emlékeinek, a műemlékeknek, vagy azok tartozékainak, ugyanint régi oltároknak és egyéb berendezési tárgyaknak fenntartását illeti, mindezekre nézve az 1881. évi XXXIX. törv. ezikk határozott rendelkezéseket tartalmaz, amely rendelkezések közül legyen szabad különösen utalnom az idézett törvény 4 §-ára, mely szerint a műemlékeken, vagy azok tartozékain javításokat, bővítéseket vagy átalakításokat a tulajdonos csakis a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével s az általa meghatározott módon tehet.

A hazai művészetek, iparművészetnek és a műemlékek fenntartásának ügyét ismételtén is nagybecsű figyelmébe és hazafias jóindulatába ajánljom.

Budapest, 1898 évi január 8-án.

Wlassics Gyula.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 22. A váraljai velencei takarékos és segély szövetkezet közgyűlése a Nép kör helyiségében d. e. 11 órakor.

Január 25. A kath. kör választmányi ülése d. u. 6 ó.

Január 29. A kath. kör közgyűlése délután 4 órakor.

* **Személyi hír.** *Lőrinczy* alezredes, a nagyváradi 4. honvéd gyalogezred parancsnoka Borosjenőbe utazott az ottan állomásozó 3. zászlóalj felülvizsgálása céljából.

* **Disztribúció Széchenyi kanonoknál.** Előkelő társaság volt *Széchenyi* Jenő kanonok vendégszerető házában disztribúción. Résztvettek a farsangi ebéden: *Szunyogh* Péter alispán, *Nátafalussy* Kornél tankerületi főigazgató, dr. *Bulyovszky* József polgármester, gróf *Bréda* Viktor huszárkapitány, *Horváth* huszár kapitány, *Markovits* Antal, *Rádl* Ödön, *Cizfira* Gerő, *Miskolc*z Barna, dr. *Miskolc*z Ferencz, *Széchenyi* József orsz. képviselő, dr. *Hoványi* Géza, dr. *Márkus* László. A pompás ebéd mellett az előkelő társaság kedélyes hangulatban késő délutánig maradt együtt.

* **Mi minden szabad Magyarországon!** Egy vékony kis füzet jelent meg mely csak 40 lap s árulja egy koronáért *Singer* és *Wolfner*. A czime Jézus, czimképe a feszület, írta *Pásztor* Árpád. A mit ír, nem ujság; megpróbálták Jézust gyalázni. Ujság az, hogy a szerző és kiadó vakmerősége czimerül tüzi rá a szent feszületet és czimével tévedésbe ejt sok embert, a kis Jézusról vél hallani szép verseket és hall — orfeumi trágárságot. Ez már nem nyegleség, ez gonoszság. Olvasóink vallásos érzését megkíméljük a trágárságok részletezésétől. — A szerzőt még fiatalsága sem menti azért, hogy ezéltatosan, hozzá még a közönség félrevezetésével akarja bemocskolni a százmilliók hitét, Jézusnak isteni alakját. A ki ilyen üzleti fogással tudja a maszlagot kínálni

az elég öreg arra, hogy számon kérjek tőle, ha csak öt kerékre nem jár a feje. Ez esetben Schwartzert tussával kell kimosatni agyából a nyomdafestéket, melytől megkergült. A kir. ügyészség nyomban megtalálhatja a büntető törvénykönyv ama paragrafusát, mely nemcsak a részeg csirkefogók káromkodására szab megtorlást. Talán még nem is sülyedtünk annyira Magyarországon, hogy minden szabad legyen, a mikor még a villamos kocsii padlója is védve van attól, hogy leköpjék. Nekünk keresztényeknek már minden piszkot el kell tünnünk? Azt hisszük, a kir. ügyészség sem lesz ebben a véleményben.

* **Kinevezés.** A magyar kir. földmívelésügyi miniszter dr. Losonczy Géza fővárosi köz- és váltó ügyvédet a vezetése alatti minisztériumhoz segéd-fogalmazóvá nevezte ki. Dr. Losonczy Géza Nagyváradon széles körű ösmerttségnek örvendett s iskoláit is itt végezte.

* **Megyebizottsági tagok választása.** Az elmúlt decemberben ejtették meg Biharvármegye összes választó kerületeiben a megyebizottsági tagok választását. Néhány kerületre nézve azonban a választást megsemmisítették s ezen helyeken most új választásokat tartanak. Az új választások eredménye a következő: a nagyszalontai I. kerületben megválasztottak: *Bereczky Imre, Balogh Sándor és Tenkei István*; — a nagyszalontai II. kerületben: *Bondár Ferencz, Molnár József és Szathmáry Sándor*. — A micskei kerületben: *Leel-Össy Albert, Dávidházy János, Molnár Lajos és Rácz Lajos*.

* **Koronaérték a M. A. V.-nál.** Az államvasutak pénztárainál a kötelező koronaszámítás lépett életbe. Jövőre a felek mindennemű elő- és utóvétele, valamint határidő-biztosítást és értékevallást koronákban kötelesek megtenni még az esetben is, ha a régi öt krajczáros fuvarleveleket használják.

* **Schusztér püspök iskolája.** Vác püspöke, dr. Schusztér Konstantin nemrégiben huszezer forintot adott Szolnok városának iskola építésére. Az iskola meg is nyílt már négy osztállyal. A püspök most a város közönségéhez érkezett átírásban ama szándékának ad kifejezést, hogy ezt az iskolát még négy teremmel és megfelelő melléképületekkel óhajtja a saját költségén kibővíteni. Szolnokon általános az öröm e nemes elhatározás miatt. E hónap 16-án Kludik Gyula polgármester vezetésével küldött-ség is ment Vácra, hogy a püspöknek a város háliját tolmácsolja.

* **Vinceze napja.** Hajdanában, mikor még nemes borággal volt telve a hegy s nem ösmerték az Engel-féle mű kotyvalékot, a gazdák sokat jósoltak az időjárásról. Ebből a régi jó időből maradt fenn a közmondás:

Ha megcsordul Vinceze,
Telve lesz a pinceze.

Azt akarták ezzel az öregek kifejezni, hogy a hóval fedett fagyos házeresz ha megcsordul a nap melegtől Vinceze napján, bő szüret lesz azon évben. Ma van Vinceze napja. Az idén azonban aligha illik be ez a közmondás. Egész télen alig láttunk havat s olyan langyos rügyfakasztó tavaszi idő jár mostanában, hogy beillenék május végére is. Csak aztán meg ne bánjuk még később ezt az enyhe időjárást.

* **A Szent-István szobor helye.** A budavári Mátyás-templom közvetlen környékéhez tartozó Halász-bástya stilszerű fölépítését a kormány s a főváros elhatározta. Tegnap délelőtt értekezlet volt ebben az ügyben *Rózsavölgyi Gyula* alpolgármester elnöke mellett. Ott voltak az ülésen: *Liphay Béla báró, Schulek Frigyes* (az építményezője), *Hauffel Adolf* középítési igazgató s *Pizerkovits Bátor* tanácsjegyző, mint előadó. A értekezlet ezuttal főleg azt vette elbírálás alá, vajjon a főváros költségén építendő északi Halász bástya fölépítését a szerint a kiképzés szerint, a mint azt Schulek műépítész bemutatta. Kimondották, hogy esztetikai szempontból kívánatos az új kiképzés (nagy és stilszerű saroktoronnyal) s a költségvetést be fogják szerezni.

* **A pápa betegsége.** Rómából nyugtalanító hírek keltek az utóbbi napokban szárnyra a pápa betegségről, a ki nemrég meghült, úgy hogy az ágyat kénytelen őrizni. Mint Rómából táviratozzák, a pápa orvosa, dr. Laponni felhatalmazást kapott annak kijelentésére, hogy aggodalomra nincs ok és hogy a pápa, a ki holnap ismét fölkel, e hó 26-án számos római nemes családot közös kihallgatáson fogja fogadni.

* **Mozgalom a borhamisítók ellen.** A tömeges borhamisítók ellen országos mozgalom készül. A sopronmegyei törvényhatóság is elhatározta, hogy a borspekulánsok lelkiismeretlen üzelméi ellen hathatós rendszabályokat fog életbeléptetni s főleg a megyei borkereskedőket kívánja szigorú ellenőrzés alá vonni. A borvizsgáló bizottságok elnökei, Baár alispán elnökelete alatt e hó 31-én ebben az ügyben értekezletre gyűlnek össze, melyen ezen ellenőrzés módozatait fogják megállapítani.

* **Halálozás.** Mély részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Id. Vellaer Alajosné szül. Puska Ilona, id. Vellner Alajos és ifj. Vellner Alajos, úgy a maguk, mint az egész rokonság nevében megtört szívvel jelentik a legjobb nagynénit illetve nevelőanya, a legjobb testvér és szerető nagyanyának: özvegy Funk Jánosné szül. Madár Mariának, f. hó 21-én, éjjeli 1 órakor, 71 éves korában, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 22-én d. u. 1/4 4 órakor fognak róm. kath. egyház szertartása szerint a nvárad-velencei róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig f. hó 23-án délelőtti 1/2 órakor fog a nvárad-velencei róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Nagyvárad, 1899. január 21-én. Az örök világosság fényeskedjék neki.

* **Az orsz. ipartanács értekezlete.** A kereskedelemügyi miniszter az országos ipartanácsot értekezletre hívta össze. A tanácskozáson két tárgya lesz. Az egyik arra vonatkozik, hogy az ipari és gyári munkások a mostani déli 1 órai és reggeli fél órai szünet mellett még egy fél órai szünetet tartsanak naponként. A másik fontos tárgy, hogy az iparos munkások hely közvetítéseért díjat ne szedjenek a közvetítő egyletek, vagy ipartestületek. — Az országos ipartanács értekezletén Nagyváradról *Bertsey György*, az ipartestület elnöke lesz jelen.

* **Agrárius végrendelet.** Az elvszilárdság s a férfijellem megragadó példája hírét hozza Londonból a táviró. *Wimhilsca* Károly lordnak, az angol agráriusok nemrég meghalt világhírű vezérének, most hozták nyilvánosságra a végrendeletét. A nemes lord, a ki egész életében törhetetlen harczosa volt az agrár eszméknek, a következő szavakkal fejezte be a halála előtt egy órával tollba mondott végrendeletét:

— Az Isten tartsa feam a földművelést, az agrár eszméket juttassa diadalra s fogadja lelketem Urunk Jézus kegyelmébe, Amen.

* **204 ezer forintos iskola.** A főváros mérnöki hivatala a ferencvárosi új felső kereskedelmi iskola költségét 204.000 forintban állapította meg. A tanács a terveket visszaadta a mérnöki hivatalnak, hogy alaposan redukálja, mert annyi pénzt nem adhat erre a célra.

* **Ó-Szent-Anna is lázong.** A rossz példa ragadós, Új-Szent-Annától csak az országot választja el Ó-Szent-Annát s a két nagyközség abban különbözik, hogy míg amaz német, emez oláh. A zendülés teljesen közönyösen hagyta a testvér-községet: az oláh nem sokat törődik a német bajával. Tegnap azonban — mint levelezők írja — Ó-Szent-Annán is oly dolgok történtek, a mik könnyen lángba boríthatják a községet, különösen a jelenlegi izgatott hangulatban. Nemrégiben ugyanis német embert választottak bírónak a tulajdonilag oláh községben: *Merkl* Károlyt. Ez, úgy látszik, nem tetszik *Zászló* Mózes román jegyzőnek. Tegnap képviselőtestületi ülés volt, melyen valami községi ügyben leszavazták a jegyzőt. Erre *Zászló* Mózes kiutasította a község házából az egész előjáróságot, *Merkl* Károly bírót pedig megfogta és sajátkezűleg kidobta. A dolog nagy felháborodást keltett a községben.

A kidobott bíró és az előjáróság délután át jött Új-Szent-Annára és elpanaszolta a dolgot *Fárisz* Gábor főszolgabírónak. A főszbíró éppen utban volt hazafelé s így nem mehetett ki Ó-Szent-Annára, de megígérte, hogy másnap reggel ott lesz s megindítja a vizsgálatot.

* **A blicezelő.** Bíró: És még három palackkal ivott. Hát nem lett volna elég magának egy palack is?

Vádlott: Az első után még nem volt elég batorságom annak bevallására, hogy nem tudok fizetni.

* **Magyar Tudományos Akadémia I. osztálya** (nyelv és széptudomány) holnap hétfőn d. u. 5 órakor az akadémia kistermében felolvasó ülést tart, ezzel a tárgysorozattal: *Zehr* Albert l. t. *Goethe Hermann und Dorothea*-ja cz. székfoglaló értekezése. *Simonyi Zsigmond* r. l. »Elévült és látszólagos nyelvhibák.« *Beöthy* Zsolt r. t. bemutatja *Husza* József munkáját a »Magyar Ornamentikáról«.

* **Tiszaháti ex-lex dalok.** Ismeretlen szerző a fővárosban arra vállalkozott, hogy a nagyváradi Tisza bankettek koncertjének műsorába némi reformot hozzon be. A közlegény generális bankett nótái »Vékony deszka kerítés« és »Olyan kell minénk« közé még két három ex-lex dalt szánt, melyek a legközelebbi alkalommal már szerepelni is fognak. Az alkotmány a Tiszaháti nóták közül a következőt közli:

Bus fellegek borítják el
Az eget,
Minket a sors nagy romlással
Fenyeged.

Elvtagadás, haszonlesés:
Koporsónk;
Pártoskodás, vesztegetés;
Sirásónk!

Ez a kis nóta ad nótám: »Bus az idő, bus vagyok én« . . . fújható.

* **A legújabb vicez a nagyváradi színházról.** A Nagyváradon épülő színházról megjelent legalább egy kötetre való elmés és satnya vicez. Legújában a kolozsvári »*Ellenzék*« akövetkező sorokat közli:

— **Nagyváradi színház a világiállításon.** Nagy jelentőségű kérdést tárgyalnak most Nagyváradon. Azt, hogy mit mutasson be a párisi világiállításon Nagyvárad városa. A mint ottani tudósítónk értesít, egyik városi tanácsos ajánlani fogja, hogy mutassák be a párisi világiállításon a nagyváradi állandó színház — tervét.

* **Budapesti ügyvédvizsgáló bizottság** tegnap délután tartotta meg alakuló gyűlését Veszprémi János kuriai tanácselnök, a bizottság elnökének elnökelete alatt. Ez alkalommal megalkotották az ötös és hetes bizottságot. Az ötös bizottság elnöke: *Székely Ferencz* curiai bíró; tagjai: *Antal Gyula* egyetemi tanár, *Havas Károly* kuriai bíró, *Környey Ede* dr. és *Tóth Gáspár* ügyvéd. A hetes bizottság elnöke: *Veszprémi János* kuriai tanácselnök, tagjai: *Ádám András, Mezey Albert, Tergovics István* kuriai bírák, *Darányi Gyula* dr., *Nagy Dezső N.*, *Wolf Vimos* dr. ügyvéd. A bizottság jegyzője *Istvánfy Lajos* táblai titkár.

* **Etsedy «műterméből»** Etsedy Albert legújabb »festményét« kisorsolták. Nepomuk névvel *Fröhlich János* nyerte. A képnek különös becses kölcsönöz, hogy az öreg Etsedy is rajta van a képen.

* **Felülfizetések.** Az ipartestület által f. hó 15-én rendezett táncestélyen a következő felülfizetések folytak be, melyért a testület nevében hálás köszönetünket fejezzük ki az adakozó urak és hölgyeknek. Kelt Nagyvárad 1899. január 22-én. *Bertsey György*, ipartestületi elnök, *Jankovics János* főjegyző.

Schlauch Jozefin urnő 10 frt, *Hering Sándor* 10 frt, *Moskovics Adolf* és fiai 10 frt, *Cseprega Miklós* ácsmester 8 frt, *Dr. Várady Zsigmond*, *dr. Kornstein Lajos*, *dr. Konrad Márk*, a légszuszgyár igazgatósága, *Rendes Vilmos*, *Weinberger és Aufrecht*, *Diósy Lajos*, *Kiss Károly*, *Müller Salamon*, *Modern* és *Breitner* Budapest, *Mihélyi Pál* 5—5 forinttal. *Nyiry György*, m. l. gyógyszerész, *Andrányi Lajos*, idős, *Farkas Imre*, *Reizman Mór*, *dr. Bulyovszky József*, polgármester, *Plander Sámuel*, *H. Deich* fiai Budapest, *Hellaries K. B.-Csaba*, *Stettner I.* 3—3 frt.

Ritók Zsigmond, Sztarill Ferencz, Papp György, Zimmer Károly, Mezey Mihály, Stern Lipót, Szolga Ferencz, D. F., Péchy Antal, Mihálovics János, Bertsey György, Szirmay Lajos, Nagy György, V. Papp József, Szodényi Nándor, Ince Lajos és társa, Koss testvérek Bécsből, Leitner Lajos, Gábor János, Veidlich István, Vallner Ödön, Rimanóczy Kálmán, Nagy Zsigmond, Fehér Gyula, Rádl Ödön, Nagy Lajos timár mester, Mertz János, Sebestyén Lajos, özv. Kreuz Ferenczné urnő, dr. Sarkadi Lajos, Stern Hermann, ifj. Kohn Sámuel, Farkas László, Milibák József, ifj. Tóth Ferencz, Szedlarikné Dudinszky Anna urnő, Bodnár János bádogos, Goldberger Lajos, Fej Rezső, Tátray Sándor, Tarsoly Ferencz, Gáll Szabó István, Veisz Gábor, Bodnár Sándor 2—2 forintot. Tizinger Ferencz 1 frt 50 kr., dr. Altmann Jakab 1 frt 50 kr., özv. Smarda Ödön 1 frt 50 kr., Voszka Ferencz, Özv. Stidl Ferenczné urnő, Harmathy Károly, Pojnar Denes, Baktay Gyula, Lobodka István, Rác János, Bozsik István, Szabó Demeter, Tárnoky László, Öváry Lajos, Bay Lajos, N. N. urnő, Kurecz Ignác, Tóth József, Dr. Tury Kálmán, ifju Cser János, Farkas László, Mihály Adolf, Mihály Emil, Kempner Mór, Dr. Berkovich Ferencz, Batáry Imre, Grünvald Jenő, Mezey János, Korcsáros László, Mess Károly, Szombathy Károly, Barabás Béla, Andriska Károly, Bartos Bodog, Grünfeld Adolf, Orosz Péter, Stark Gyula, Laczko és Popper Budapest, Sziládky Ernő, Czeglédy Jenő, Beczkay Artur, Szücs Izsó, Mokry János, Daday József, Horovitz és Frankel Bécsből 1—1 forintot. Szokonyi Sándor, Nagy Gyula, Vajnóczki József, Fábri Zsigmond, Szabó János, Dull László, Bumbera Imre 50—50 kr.

Leányok milliókkal.

Az ötödik Avenue Newyorkban minden szegény európai ördög vágyainak netovábbja. Ott állanak sorban a paloták pompás termekkel és pompás termekben ülnek a szép fiatal hölgyek s ezen fiatal hölgyeknek milliós hozományuk van — és unatkoznak. Misz Gould, misz Forbes, misz Gardner, miért unatkoztok, mi hiányzik nektek? Nem tud jó tanácsot adni a »Gentleman in waiting«? Nem tetszik talán már nektek a menu, a napi szórakozás programja silány talán, nem érkeztek újabb divattudósítások Londonból, Párisból, vagy az égő szenvedéllyel irt s naponként halomszámra érkező szerelmes leveleket mind el olvastátok már? Ah — sir gentleman, a ceremóniamesterség nehéz hivatal. Neki kell az ifju milliós hölgyeket nevetésre szoktatni. Misz Grace Stuyvesant, misz Gould, misz Forbes, misz Gardner, miért nem nevettek? Gondoljatok arra, hogy milyen szerencse vár reátok? Misz Anna Guold pld. egy casztíliai grófhoz ment nőül, egy misz Consuello Vanderbilt-et Marlborough herceggel vett el, egy misz Forbes-t Choiseul gróf, egy misz Gardner-t Breteuil marquis . . . Legyetek tehát nyugodtan: Van még Európában herceg, gróf, marquis és báró, akik szükségesnek tartják, vagy igen esélyesnek gondolják az ötödik avenue-t felkeresni! El fognak jönni. Talán a comtessek is . . .

Comtesse-ek! — Sir gentleman, aki állandóan nevetgél, megszólal: »Beszéljek egy kis történetet?

Misz Gould nyögdecselve: Yes.

Misz Forbes bájosan pinogve: Please . . .

Misz Gardner indulatosan: All right.

És a »gentleman« elnevetgéli a szerelme-
tességeknél fáradt életképét és titokteljesen hunyorgatnak a kialudt szemek. A magas kristály-
üvegeken keresztül a búcsuzó napsugár besüt és
hízelegve rezeg végig a pompás termeken. A ki-
kötő előtt áll az óriási szabadságszobor és a
vörös napfény után nyúl.

A »gentleman« egy óriási newyorki esti-
lapot hoz elő és olvassa: Az elmúlt héten a
Windsorszállóba egy elegáns fiatalember szállt.
Az európai ember a misz avenue-jét jött
megnézni. Névjegyén a következő olvasható:

Reichsfreiherr von und zu GRIMMELSHAUSEN

von Brege, Brügge und Breiterstein.

Néhány nap mulva olvasható volt a new-
yorki lapokban:

»Egy szép milliomosnőnek aki független,
17—25 éves, ki udvarképes óhajta lenni, alka-
lom kínálkozik egy a magas nemességhez tartozó
fiatalemberrel házasságot kötni. Levelek és fény-
képek »Exclusiv« jelige alatt kéretnek stb.

Van egy másik is:

»Szép fiatal ember, nemes, egy igen szép és
fiatal leánnyal óhajtt házasságot kötni. Feleletre
egy hét alatt vár, minthogy ezen idő mulva a vá-
rost kénytelen elhagyni »Őszinteség.«

Misz Gould nyögdecsel, misz Forbes ne-
vetgél, misz Gardner figyei.

És most kezdődik a vigság, ragyogó missek!
Reichsfreiherr von Grimmelshausen egy csoda-
szép hölgy arcképének jutott birtokába, a misz
Grace Stuyvesant-ének. Stuyvesant ugyanis
szintén a mi ötödik avenueken lakik. Reichsfrei-
herr von Grimmelshausen gyönyörben uszik, leült
és irt:

»Miss Grace Stuyvesant! Elragadó tekin-
tete, mely benyomást tett rám; nagyon kérem
őnt, hogy e kérdésekre feleljen. Milyen val-
lása? Arca kerek-e vagy hosszukás? Hány kilót
nyom? Milyen magas? Szeret táncolni? Szereti a
zenét? Énekel vagy valamilyen hangszeren játszik?
Milyen nyelven beszél? Kerékpározik? Lovagol?
El még az atya? Milyen idős? Vannak testvérei?
És nővérei? Hányan? Házasok? Rokonai mely or-
szágba valók? Amerikaiak? Külföldiek? Nemesek?
Polgárok? Van fekvő vagyonuk, vagy tőke pénzük
után élnek? Mennyi vagyonuk van? Kézpénzben
kifejezve mennyi? Birtokukban mennyi van? Ren-
tékben mennyi? Van még valami várandóságuk?
Mély tisztelettel Exclusiv.«

Misz Gould nevet, misz Forbes szomoru
arcot vág, misz Gardner gondolkodóba esik.

Néhány nap mulva — óh misz Gould —
ha méltóztatott volna látni br. Grimmelshausen
íjedelmét — a levél itt díszlett ebben a lap-
ban és alatta a szegény báró neve, akit a min-
den elővigyázat nélkül elküldött arcképe elárult.
És?

Nincs tovább, kedves miszek, a szegény
bárónak bizony el kellett utazni. Méltóztatassanak
elolvadni a második hirdetést.

Sötét lett. A pompás termék hirtelen vil-
lany világításban ragyogtak. Misz Gould fel-
emelkedett, hogy a szolgál megigazgassa toilet-
jét, misz Forbes és misz Gardner kocsijáért
küldtek. A kikötő előtt fenyegetődzve és mély
sötétségben áll a szabadságszobor és óriás ke-
zeivel messze a tengeren tulra mutat, mely a
szegény kérést az európai szegénységbe viszi
vissza.

Misz Gould azonban az éjjel nagyon ros-
szul aludt. Az egyik kérdés, melyet a báró sze-
relmi levelében feltett, nem hagyott neki
nyugtató.

»Van még valami várandósága?«

Ez a szó mint egy gúnyos epigramm
hangzott a milliomos világra az ötödik avenue-n.
Oh ezek a szegény miszek bizonyára már sem-
mit sem várnak . . . (R.—r.)

EGYESÜLETEK.

**Az Aquinói Szent Tamás társaság
közgyűlése.** Az Aquinói-Szent-Tamásról neve-
zett bölcsellettudományi társaság az 1899. évi
január hó 25-ikén, szerdán d. u. 5 órakor, Buda-
pesten, a központi papnevelőintézet aulájában
(Papnevelde-utca 7. l. em.), Dr. Steiner Fülöp,
székesfehérvári püspök ur mint védő elnökle-
te alatt rendezés évi közgyűlést tartja. A közgyű-
lés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki je-
lentés. 2. Alelnöki jelentés. 3. Titkári jelentés.
4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Új ta-
gok választása. 6. Dr. Roll Nándor rendes tag
felolvasása: A fogalmak tárgyi értéke.

MULATSÁG.

A kath. kör táncestélye. A nagyváradi
kath. kör táncestélye városszerte nagy ér-
deklődést kelt s biztos kilátás van rá, hogy
fesztelen jókedvben fölülmulja a farsang összes
multságait. A kath. körnek elmúlt években
rendezett táncestélyeinek fényes sikere csak
fokozza a közönség érdeklődését, amit eléggé

bizonyít az a körülmény, hogy még a meghí-
vók kibocsátása előtt már tömegesen tudako-
zódtak a városból, sőt a megye különböző
vidékeiről a multság iránt. A rendezőség
buzgó fáradozást fejt ki, hogy az estélyt a
legkellemesebb szórakozássá tegye. A kibocsá-
tott meghívó a következő:

A nagyváradi katolikus kör 1899 február
1-én a »Zöldfa« szálloda termeiben saját könyv-
tára javára táncestélyt rendez, melyre a czi-
met és családját tisztelettel meghívja a vigalmi
bizottság. Belépő díj személyenként 1 frt. —
Családjegy tagok részére 2 frt. Kezdeté 9 óra-
kor. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk és
hírlapilag nyugtázzunk.

Altnöder Endre, Altnöder Béla, Belezny Antal,
Bárdos Ödön, Bozóky Kálmán, dr. Bölöny Andor,
Cserey Béla, Demetrovits Elek, Damjanovich Miklós,
Diószegi Győző dr., Fábry István, Fehér Ödön,
Ficzek Emil, Fichtner Gyula, Frankó Endre, ifj.
Gyenge Béla, Gyöngyössi István dr., Hantke Emil,
Heiser Gyula, Hollmayer Béla, Imrik Gusztáv, Je-
linek Ferencz, ifj. Jelinek Géza, Julier Károly,
Juricskay Aurel Kaczián Károly ifj. Kalmár Illés,
Kelemen Kálmán, Kolb Árpád, Des Escherolles K.
Gilbert, Középesy Dezső, Kovács Jenő ifj., Küttel
Károly, Lakos Ferencz, Lojkó János, Lukács Imre,
Medvigy Gábor, Medvigy István, Mészáros Aladár,
Mikó Gyula, Moyzes Emil, Moyzes Miklós, Némethy
Ferencz, Ormay Lajos, Papp János, Pojnar Ernő,
Prileszky Pál, Racsek József, Rimanóczy Kálmán
ifj., Rezey Gusztáv, Sebő Mihály, Serly Jenő,
Störker József dr., Stettner János dr., Szathmáry
László, Szemes Ferencz, Sziládky Imre, Szögyény
Gábor, Szkalák József, Szokolay Tamás Ifj., Tátray
Kálmán, Wawrek Kálmán dr., Vidosits Gyula,
Vueskies László, Zsunk Pál.

A »48-as Népkör« tánczvizalma. A
nagyváradi 48-as népkör házas tánczvizalmát
— saját könyvtára javára — ma este fogja meg-
tartani a Zöldfa szálló nagytermében. Az elő-
jelekből következtetve a multság sikeresnek
ígérkezik, amennyiben oly nagy a érdeklődés
iránta, hogy tömegesen jelentkeznek még most
is meghívókért. Ugy látszik hogy a szokásból
kiment körmagyart ismét megkedvelik, és azért
érdeklődnek iránta. A körmagyart ez alkalom-
mal 10 pár fogja táncolni magyar jelmezben
öltözve. A kör multsága máskülönbön is jól
szokott sikerülni, mert mindenki meggyőződött
arról hogy ott fesztelenül és kedélyesen mulat-
hat, ugyan azért a rendezőség most is mindent
megtett arra nézve, hogy a multságban részt
vevők igényei kielégítenek, hogy aki abban
résztvesz az onnan édes emlékeket vigyen ma-
gával, a melyre ez alkalommal is felhívja a
multságkedvelők figyelmét a rendezőség.

A gyermekbarát első táncestélye.

Még az első theaestélyen történt, hogy el-
terjedt az a hír, hogy a gyermekbarát egyeslet
javára táncestélyeket rendeznek.

A hír nagyon meglepő volt, annyival is in-
kább, mert azt beszélik, hogy ezeket a mulat-
ságokat leányok fogják rendezni.

Nagyon sokan kételkedve fogadták ezt a
hírt, mert nem tudták elhinni, hogy leányok
bált tudjanak rendezni.

Pedig rendeztek és pedig olyan sikerült,
amilyen ritkaság.

Hogyne sikerült volna a bál, mikor azt
Ritók Margit k. a vállalta magára, aki fárada-
hatatlanul mindent elkövetett a multság ér-
dekében.

Főleg az ő érdeme az, hogy a jó ékonyczélú
bálnak oly szép jövedelme van.

A csarnok összes termeit a díszes közön-
ségi annyira megtöltötte, hogy ott táncolni is
alig lehetett.

A jótékony célra rendezett multság igen
sokat vonzott oda s azt hisszük, hogy ezen a
farsangon nem lesz hasonló népes bál egysem.

A tánczot a katonai zenekarnak a hangverse-
nye előzte meg, melynek műsora a következő volt:

1. Suppé Ferencz: Nyitány »A modell« ca-
operetteből.
2. V. Baron Kapri: »Sporen Klange« ke-
ringő. (Ujdonság!)
3. Halévy: Első finálé »A zsidónő« ezim-
operából.

Még fél tíz sem volt, mikor a rövid hangverseny véget ért s a tánczot (keringő) a tánczrendező bizottság elnöke megkezdte a bál kezdeményezőjével, a ki a legtöbbet fáradt a jótékony cél érdekében, *Ritók Margittal*. Ezen időtől kezdve folyt a táncz a kora reggeli órákig.

A zenét a tour tánczokra és a négyesekre a katonai zenekar, a csárdásokra pedig *Dula Miklós* zenekara szolgáltatta.

Az első négyest 140 pár tánczolta két kolonba. Az egyiket *Thury Kálmán*, a másikat *Wawrek Kálmán* rendezte.

A fényesen sikerült bálon jelen voltak:

Asszonyok: Des Echerolles Kruzspér Sándorné, Böszörményi Gézáné, Beck Gézáné, Berkovits, Miklósné, Boócz Gézáné, Bozóky Béláné, Bige Gyuláné, Csák Máténé, Cziffra Geróné, Cseresnyés Albertné, özv. Eleméry Aurélné, Fássy Lajosné, Gerencsik Ödönné, Fehér Dezsóné, Géczy Lajosné, Gyémánt Jenőné, Gálbory Józsefné, Hlatky Endréné, Hegedűs Gézáné, Hoffmann Henrikné, Huzella Gyuláné, özv. Járossy Károlyné, Kádár Jánosné, Középegy Kálmánné, Kiss Ernesztin, Korda Kálmánné, Konrád Márkné, Kunc Gusztávné, özv. Kohn Emánuelné, Láng Józsefné, özv. Giraud Ottomárné, Moskovits Miksáné, Moldoványi Ivánné, özv. Mayerné, Máriássy Örnagné, Makkay Pálné, Meskó Boldizsárné, özv. Magyaró Gézáné, Miskolci Barnabásné, Orley Kálmánné, Ritók Zsigmondné, Potássy Jánosné, Dr. Persz Adolfné, Steiner Árminné, Szunyogh Zsigmondné, Schwarcz Schvarcz Gyuláné, Sebestyén Lajosné, Schwarcz Ferenczné, Tassy Pálné, Teleszky Jozefin, özv. Tóthné, Urbán Adolfné, Wertheimstein Alfrédné, Zatureczky Alberlné, Winkler Lajosné.

Leányok: Bócz Ilonka, Beliczay Irénke, Bozóky Nóra, Baghy Margit, Bige Ilonka, Böszörményi Tilda, Blumenfeld Margit, Breitner Elza, Böszörményi nőv. Cziffra Olga, Cseresnyés Lujza, Cziffra Vilma, Eleméry Irma és Klára, Farkas Etelka, Gyöngyössy Erzsike, Hegedűs Irénke, Hlatky Margit, Guttman Margit, Giraud Vilma, Géczy Irénke, Grünz Giza (Bojt) Járossy nővérek, des Echerolles Laura, Középegy Ilonka, Kiss Anna, Korda Boriska, Király Klára, Konrád Margit, Kofka Irén, Kofka Eugenia (Belényes) Marianeszku Délia, Magyaró Gabi, Miss Dani, Miskolczy Irma, Mayr Miczike, Orley Anna, Persz Aranka, Papp Aranka, br. Podmaniczky Emi, Ritók Margit, Serényi Vilma, Steiner Cornél, Sebestyén Edith, Schwarcz Blanka, Schwarcz nőv. Szilvássy Irénke, Tóth Elza, Tassy Vilma, Vinkler Mártha, Wertheimstein nőv., Zviska nőv., Zatureczky Paula.

Notabilitások: Pokorny Hermann altábornagy, Latscher H. tábornok, Szunyogh Péter alispán, Aulich ezredes, Tassy Pál dr. tiszti elnök, Konrád Máák dr. Máriássy Örnagy, Miskolczy Barnabás, Várady Zsigmond dr., Des Echerolles Sándor.

Karzatok: Szeghalminé, Justh Károlyné, Grünwald Henrikné, Schlosserné, Sas Edéné, Kádár Mariska, dr. Düllos Sándorné, Dallos Olga, (Makó) Márkus Bernátné, Márkusné, Rendes Vilmosné.

FARSANGI NAPTAR.

Január 22. A n.-várad 48-as népkör táncmulatsága a Zöldfában.
 Február 1. Katholikus kör bálja a Zöldfában.
 Február 4. Postatisztek hangversenye és tánczestélye a Csarnoktermében.
 Február 4. A fogházörök tánczvigalma.
 Február 9. Középiszkolai kolonbál.
 Február 11. A m. kir. posta és távirtda altisztek tánczvigalma.
 Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezestélye.
 Február 5. A nagyvárad ev. ref. egyházközség tánczvigalma.

TANÜGY.

A miniszter az áll. tanítóknak fizetés rendezéséről.

Az áll. tanítók orsz. bizottsága a fizetés, szolgálati viszony, nyugdíj s más sérelmes ügyben memorandumot adott be a közoktatásügyi miniszterhez, amire a miniszter dr. *Verédy Károly* székesfővárosi kir. tanfelügyelőhöz a következő leíratot küldte:

Az állami elemi iskolai tanítók országos bizottságának 1898. évi április hó 6-án Budapesten tartott közgyűléséből az áll. elemi tanítók fizetésrendezése, gyermekeik neveltetése

szempontjából teendő intézkedéseket kérő, valamint 1898. évi decz. 12-én kelt, segélykérő folyamodványára felhívom Nagyságodat, értesítse a bizottságot a következőkről:

Nem zárkozom el az elől, hogy a mint az ország pénzügyi viszonyai megengedik, megfontolás tárgyává tegyem egy oly értelmi törvényjavaslatnak a törvényhozás elé terjesztését, a mely szerint az állami elemi iskolai tanítóknak az 1893. évi IV. t.-cz. értelmében a XI-ik fizetési osztályba való sorozása megtörténhetik. Addig is, a rendelkezésemre álló hitel keretében igyekszem az állami elemi iskolai tanítók helyzetét javítani, oly módon, hogy őket a XI-ik fizetési osztály elvei szerint és a szolgálati idő arányában a XI-ik fizetési osztály fokozataiba évről-évre fejlesztendő arányos beosztás szerint felveszem. Mihelyt a törvényhozás a szükséges fedezetet rendelkezésemre bocsátja, az állami tanítók lakbérét is, a helyi viszonyok figyelembevételével. akképen törekszem szabályozni, hogy az állami iskolai tanítók az 1893. évi XXVI. t.-cz. 1. §-ban biztosított lakás- és kertilletményének, illetve annak a helyi viszonyokhoz mért egyenértékének megfelelően.

Az állami elemi iskolai tanítók gyermekeinek neveltetése érdekében tehető intézkedések nem csak nem kerültek el figyelmemet, de sőt a kérdésnek egyelőre azon megoldását tervezem, hogy oly helyeken, ahol kitűnő középiskolák vannak, a mennyiben az illetékes és érdekelt tényezők megnyerése sikerül, s ha a szükséges anyagi eszközök rendelkezésemre állanak, — az elemi iskolai tanítók gyermekei számára internátusok létesíttessenek. Ezen ügyben a tárgyalásokat már megindítottam.

A mi a nyugdíjintézetbe fizetendő s aránytalan hányadok megszüntetését illeti, ezen kérdésnek az igazság és méltányosság követelményeinek megfelelően leendő megoldására, a tanítói nyugdíjtörvények küszöbön levő revíziója alkalmával rákerül a sor.

Végül az igazgatói teendőkkel megbízott állami elemi iskolai tanítók megbízásának igazgatóvá kinevezésére változtatásra irányuló kérelemre megjegyzem, hogy mivel ez az igazgatói díjaknak a tözsfizetésbe beolvastást jelentené és ekkép a már munkába vett rendezés elveit érintené, e kérdés megoldását arra az időre kell halasztanom, a mikor az összes állami tanítóknak a XI-ik osztályba beosztására törvényjavaslat készítésére az időt elérkezettnek fogom látni; de még akkor is megfontolandónak tartom, vajjon helyes volna-e az elemi iskolai igazgatói állások rendezésével megszüntetni azon most fennálló viszonyt, hogy az igazgatással megbízott tanító a többi tanítóknak nem hivatali főlebbvalója, hanem azokkal együtt munkálva az intézet beléletének irányítója legyen.

Budapest, 1899. január hó 8-án.

Vlassics, s. k.

Brutális tanító. Szegedről írják a következőket: Sulyos vádat emelt ma a kihágási bírónál Farkas Mihályné Király Teréz, alsótanyai lakosnő a bojárhalmi iskola új tanítója ellen, a ki a vád szerint embertelen kegyetlenkedéseket követ el minden áldott nap a gyerekekkel szemben. Válogatott kínzásokkal gyöttri az apró tanyai gyerekeket a helyett, hogy tanítaná őket Följelenítésében azt mondja az asszony, hogy az apróbb gyermekeket a jeles tanító ur paczkázza, a mi abból áll, hogy össze fogja a gyerek öt ujját és a nádpálczával nagyokat csapkod rá. A tudományt bottal veri a gyerekek fejébe, úgy, hogy minden nap két-három gyereket véresre ver. Beveri apró tanulóinak orrát, száját, meg a fejét, úgy hogy a gyerekek véresen mennek haza. A kisebbeket egy bünteti, hogy téli ruha nélkül kiállítja őket a hideg konyhába, úgy hogy több gyerek már belebetegedett a jeles néptanító eme legújabb tanmódszerébe. Előadásokat nem tart rendszeren, mondja a vád. Reggel bejön a tanító ur s fölírja azok neveit, a kik nincsenek ott, aztán elmegy és egész nap nem mutatkozik többé. A tanulók ezután egy nagyobbacska fiu felügyeletére vannak bízva, a míg a tanító ur elő nem kerül napáldozat után és haza kergeti őket. Az apró nép természetesen fél a kutyáktól is, melyek a tanyák közt kóborolnak. Mindezen panaszokat írásba foglalta Farkas

Mihályné s a sajátkezü aláírásával meg is erősítette. Az egyik szegedi lap »több mórahalmi gazda« aláírással panaszos levelet kapott, a melyben a panaszokat a gazdák részben megerősítik és követelik ez állapotok megszüntetését.

SPORT.

Vadászat a Stépán-pusztán. Stépán István nagybirtokos vendégszerető házában ma, vasárnap nagy vadásztársaság gyűl össze, a pusztáján rendezendő hajtóvadászat. A vadászatra Nagyváradról is sokan hivatalosak.

Hajtóvadászat. A nagyvárad vadásztársaság ma, vasárnap hajtóvadászatot rendez Nagy Harsány község határában. A sikeresnek ígérkező vadászat nagy számmal vesznek részt a vadásztársulat tagjai.

Igazságszolgáltatás.

A jövő hó sajtópere.

A jövő hóba ismét lesznek esküdszéki tárgyalások az első február 8-án lesz, amelyben vádlottként *Nyiri Elek* szarvasi »bölcsész« fog szerepelni, akit mult esztendőben már egyszer az esküdszéki bíróság el is ítélte egy esztendei államfogházra, azonban ezen a tárgyaláson a vádlott nem jelent meg s így most másodizben fognak felette ítélkezni.

Nyiri Elek magát bölcsésznek tartja s egy folyóiratot szerkeszt a *Népszerű Bölcsész*, amelynek a mult évi első számában: Védelmem részletezési czímen egy 25 nyomtatott oldalnyi cikket irt, amelyben megtámadja a társadalmi renddel s különösen a törvénykezési intézményeket.

A bölcsész ugyanis üres óráiban kuruzslással is foglalkozik, amiért a járásbíró el is ítélte. Ezen cikket elítélésének hatása alatt irta.

Ezen cikkben *Nyiri* a bíróságok működésére nézve megjegyzi, hogy az aljasabb mint a szegény legények működése, akik fosztogatják a népet, de később megjegyzi, hogy ez nem lesz mindig így a hatalom kezében, a jog kezében lesz a hatalom, mert a mostani működésük rablás.

Később azt mondja: a törvényekhez hasonló az országhoz s a képviselők is, csak azért vannak, hogy — raboljanak.

A cikk végén érdekes logikát csinál, azt mondja, hogy ha én főbe ütök valakit az erőszak, ha a rendőrök engem ütnek főbe, az jog; ha valakit megölik, az gyilkosság, ha a hatalom valakit felakasztat: az igazságszolgáltatás.

Ezért a cikkért annak idején *Nyiri Elek* egy esztendőt kapott.

A második esküdszéki tárgyalás február 22-ikén lesz.

Itt mint vádlott *Moglós Emanuel* aradi lakos fog szerepelni, aki az Aradon megjelenő Tribuna Popolurui-ban heves kirohanást intézett a magyar társadalom s az uri osztály ellen.

Cikkének Boldogország a czime s ebben sem a magyar hatóság, sem az uri osztály nincs valami kedvező színben feltüntetve, úgy, hogy az ügyesség mind a két bűncselekményért megbüntetni kéri.

Hamisan bukott kereskedő. Ezelőtt néhány évvel *Margittán* nagy kereskedése volt *Budget* Eliásnak, aki azonban egyszer váratlanul csődöt mondott. A hitelezők büntügyi utra terelték a dolgot, a melynek folyamán *Budget*et hamis bukásért, okirat hamisításért vád alá helyezte. A törvényszéken tegnap volt tárgyalásra kitzve ez az ügy, mivel azonban több tanu nem jelent meg, a tárgyalást elnapolták.

Verekedés egy siffon kulesért. *Kohn Márton* tenkei kocsmáros 1896-ban a feleségével összeveszett, aminek a vége az lett, hogy az asszony elhagyta, hogy elhagyja az urát. *Kohn* is beleegyezett a válasba s elhívtak két esküdte, hogy az osztozkodásnál jelen legyenek.

Az osztozkodás békében meg is történt, azonban egy kuleson összeveszett a házaspár, amibe beleszólt a kisbíró *Brindus Mihály* is, akit azután *Kohn* pofon ütött.

A törvényszék *Kohn Márton*ot vád alá he-

lyezte hivatalos hatalom elleni erőszak bűntetteért, a tegnapi végtárgyaláson azonban beigazolást nyert az, hogy mikor a kérdéses pozíció történt, a hivatalos eljárásnak már vége volt s a törvényszék így dr. Meszlényi Antal kir. alügyész indítványára a vádlottat csak becsületsértés vétségében mondták ki bűnösnek s 10 forint pénzbüntetésre ítélték.

Letartóztatott kereskedő. Ifjabb Krausz József a Kerepesi-ut 69. sz. a. folytatott férfi ruha üzletet és miután nyolcz hónap alatt sikerült 21.000 forint adósságot csinálni a budapesti nagykereskedőknél, a mult év végével csődöt mondott. Nyomban megtette azonban az előkészületeket arra nézve, hogy idegen név alatt folytathassa megizmosodott erővel üzletét.

A budapesti hitelezői egyesület képviselőiben Pollacsek Sándor dr. feljelentést tett a hitelezők megkárosítását célzó csalás miatt ifj. Krausz József ellen és a vizsgálat során felmerült terhelő adatok alapján a kihallgatásra még beidézték ifj. Krausz Józsefet Oláh András vizsgálóbíró letartóztatva.

Apa a fiáért. A budapesti kir. ítélőtábla segédhivatali igazgatója, Székely Nándor a multkor azzal a váddal terhelve állott az ítélőtábla fegyelmi tanácsa előtt, hogy a fiát felfogadta diurnistának s elnézte neki, hogy napokig nem jár be a hivatalba, sőt, hogy a fia mulasztásait leplezze, a más diurnisták által végzett dolgot a fia munkakönyvébe írta be Ezenkívül még azzal is gyanúsítva volt Székely, hogy a hivatali irászereket saját céljaira fordította. A tábla csak az első vád tekintetében találta vétkesnek és tekintettel arra, hogy 28 év óta van államszolgálatban, csak 150 frt pénzbírságra ítélte. A Curia fegyelmi tanácsa előtt ma, Czorda Bódog alnökele alatt tartott ülésében Hammersber Jenő főügyész hivatalvesztést kért a súlyos vádakkal terhelt igazgatóra, de azonban a kuria csupán megerősítette az elsőbírság által hozott ítéletet.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Molnár Géza.*

4586. Tóth Lajos st. lopás — részben megváltoztatva.
4543. Mezei Izidor rágalmasz — helyben hagyva.
4504. Czikó Gyurka közokirat hamisítás — h. hagyva.
4597. Némethi János zsarolás — helyben hagyva.
4600. Pintér Jakab csalárd bukás — r. megváltoztatva.

Előadó: *Fráter Imre.*

1941. Pável Mihály — Meziád község — r. megv.
2005. Dr. Nógáll János — Belényes, Széplak község — megsemmisítve.
2009. Mezey Mthály — Mayer Sándor — m. változtatva.

Előadó: *Pognár Dénes,*

4602. Osváth Mitru st. testisértés — helyben hagyva.
4609. Pader Tódor testisértés — részben megváltoztatva.
4682. Szakács Sándor magánokirat hamisítás h. hagyva.
4788. Fényes Géza becsületsértés — rendeltileg.
4904. Tóth Lajos lopás — feloldva.
4551. Gidó Lajos lopás — h. hagyva.
4548. Gyalog Mihály testisértés h. hagyva.
4549. Roik István közszend elleni kihágás — r. megv.
4567. Kovács Pár st. testisértés — részben megváltoztatva.

4624. Özv. Hajker Balázné magánlaksértés — rend.
4626. Kopasz Gábor s. t. magánlaksértés —

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKE.

Irta: *Buchanan Róbert.*

Angolból fordította: *Dr. N. Gy.* 46.

— De hiszen szabad ember vagyok! — tiltakozott Jansen élénken.

— Mit akar ezzel mondani?

Az idegen minden szó nélkül előhuzott egy pergamentet kebeléből, melyen nagy hivatalos pecsét volt s kibontva azt, átadta Antalnak, a ki megbámulva egy kissé, viszont Amos kezébe szolgáltatta.

— Tudja a manó, hogy mi ez, nem tudok én olvasni.

— Én se tudok — mondá Amos esendesen.

— Ez teljes kegyelem a hollandi kormánytól az elítelt Jansen Fülöp részére, tekintettel az Indiában általa fölfedezett kincsekre s a Jan Brook hadihajón végzett szolgálataira, főleg a Senla melletti ütközetben, a hol a hollandi tengernagy életét megmentette.

Aztán, míg a többi bámulva tekintett rá, így folytató:

— Mikor innen elmenekültem, hogy életemet megmentsem, már elhatároztam magamban, hogy szakítok előbbi életemmel. Egyetlen kívánságom volt meghalni valami tisztességes szolgálatban. Visszautasítva a hajó parancsnokságát; a melyet társaim följajánlottak, egy dán kikötőbe kerültem; aztán áruházban Hollandiába mentem, a hol beállottam az egyik hadihajó legénysége közé. Így menttem meg aztán egy rettenetes ütközetben a tengernagy életét, a saját magamé kockáztatásával.

Amsterdamba a tengernagy hajóján kerültem vissza, de ott fölismertek, letartóztatnak s börtönbe vetettek. Jaj lett volna, ha a tengernagy nem olyan náladatos ember; a minthogy néhány hónapig nagyon bizonytalan volt az életem; de ősz végével titkos bíróság elé állítottak, kifagattak a kincsek felől, a melyeket elrejtettem s korábbi ezimboráim felől a nyugat-indiai-szigeteken.

Azt feleltem, hogy jól ismerem a kincsek helyét s hogy ki is szolgáltatom azokat, ha kegyelmet nyernék érte. Végre a tengernagy közbenjárására beleegyeztek, azon föltétel alatt, ha örökre elhagyom Hollandiát. Miután tehát nyomra vezettem a hatóságokat s ők megtalálták a kincseket, én is szabad lettem s itt vagyok.

XVII. FEJEZET.

Szeress örökké!

Alig fejezte be Jansen Fülöp elbeszélését, midőn fölülről Mártha hívó szöszata hallatszott, mire Amos menten fölsietett a beteg szobájába.

Körülbelül egy fertály mulva visszatért, nagyon aggodalmas arckifejezéssel Azt mondta, hogy Mabel csudálatosan izgatott, hogy alulról hallhatott volna valamit, a mi gyanút kelthetett, tele volt mégis előérzettel, hogy kedvese közel van, testileg vagy lelkileg s hogy nem sokára meg fogja látni őt. Haszontalan dolog volt vitatkozni vele, vagy csak csillapítani is. Olyan volt, mint a mezmerikus befolyás alatt levő ember, annak tudatában, hogy kedvese titokzatos befolyást gyakorol reá.

Jansen, a legnagyobb izgatottságban, rögtön föl akart menni hozzá, de persze nem engedték. Azt hitték, hogy végzetes lesz a leányra nézve az ő hirteleni megjelenése. Sőt arra is rávették, hogy más szállást keressen magának, bár megígérték neki, hogy Mabel állapotának legcsekélyebb változására érte küldnek.

Aminthogy másnap reggel meg is tették ezt jó korán. Parr Amost, Reilly Antalt élénk tanácskozásban találta az öreg doktorral. Mabel éjszakája nagyon nyughatatlan volt, e mellett meg meradt a mellett, hogy kedvese közel van hozzá, vagy legalább jönni fog. Állapota oly kritikus volt, izgatottsága oly veszedelmes,

hogy elhatározták a doktor tanácsára megmondani neki az igazat, élete megmentésének gyöngye reményében.

— Az öröm ritkán öl, — mondá az orvos. — Ez a zavarodottság régi már a leánynál s még most is fenyegeti őt. Hadd lássa meg azt az urat, a többit bizzuk Istenre.

Antalt küldték föl, hogy tudassa Mabellel az örvedetes hírt. Ő persze oly ügyetlenül, bár gyöngéden tette ezt, hogy a leány mindjárt gyanakodott. Mikor tudtára adta, hogy kedvese él s talán el is fog jönni, arca úgy ragyogott, mint egy angyalé, telve az elragadtatás életével és reményével. Aztán Fülöp lopódzott be s a leány egy örömkialtással hajtotta zokogó arcját keblére.

— Tudtam én ezt! — kiáltá könnyein keresztül nézve rá. — Jó az Isten, ő meghalgaítta könyörgésemet. Oh Fülöp, szerelmem! — eljöttél hát végre.

Karácsony hajnalának harangjai örömmel csendültek szavába, mint egy égi visszhang.

Es most elbeszélésünknek, a szeretet énekének vége van.

A vén dokornak igaza volt — az öröm nem öl meg; Mabel kedvese megérkezésével kezdve láthatólag nyerte vissza erejét, egészségét. Nehány nap mulva elhagyhatta ágyát s kedvese karján sétálni mehetett a napra.

E boldog idő alatt aztán Fülöp mindent elmondott neki, a mit a többinek — az az hogy sokkal többet, reményeit, ábrándjait, imádságait, a melyek által a megváltásért vívott küzdelme szentté lett, megzavart szive megerősödött. A leány viszont elbeszélte neki szenvedéseit éjjeli könyörgéseit s ama rettenetes álmot, melyben elment utána, hogy megmentse őt, a messze tengerre.

— Tehát nem Vanderdecken Fülöp — mondá a leány édesen mosolyogva rá — de Fülöpöm vagy így is. Oh Fülöp, mindez álm lett volna csak?

A férfi gyöngéden megcsókolta.

— Álom is, nem is, — felelé — mert nem árnyékozta-e előre az igazságot? Életem épen olyan volt, mint az övé, átkom sem volt sokkal könnyebb, mert száműzött és elvetemült voltam, mindaddig, a míg szerelmed meg nem váltott. Hát te szeretsz engem, Mabel?

— Hogyne szeretnék! Drága Fülöp, mit tegyek, hogy igazán áldott légy?

A férfi égnei emelete szeméit; tele voltak azok öröm könnyekkel.

— Szeress örökké! — mondá.

Imádsága az égbe szállt, a hol meghallgatást talált. A vidám föld visszhangozta azt, a mély tenger azt zúgta, minden lény, a mely él és szeret, válaszolt reá. És így a leány álma teljesedésbe ment, a férfi pedig szeretete által meg lett mentve; mert minden dolog közt egyedül a szeretet örök, élet és halál pedig merő árnyai egy álomnak.

(VÉGE.)

TAVIRATOK.

Az Engel-czég feloszlása.

Pécs, január 21. (Saját tud. táv.) A borhamisító pécsi Engel-czég az országban levő minden üzletét liquidáltatja.

Párbajozó főispán.

Budapest, jan. 21. (Saj. tud. táv.) Liptó-Sz.-Miklóson *Kürthy* Lajos főispán kettős párbajt vívott *Pollonyai* Miklós földbirtokossal szigorú feltételek mellett. A pisztoly-mérkőzésben sértetlen maradtak s ekkor kardra mentek a felek, melyben *Kürthy* főispán súlyosan, *Pottonyai* pedig jelentéktelenül megsebesült.

A katonák.

Szeged, január 21. (Saját tud. táv.) Szegeden a napokban adják elő «A katonák» című színművet s az ezredparancsnokság a debreczenihez hasonló ren-

deletet adott ki ez alkalomra. A tiszteket és önkénteseket eltöltötték az előadástól, a legénységnek nem szabad kimenni s a legénységnek játszani.

Kihallgatás a királynál.

Bécs, jan. 21. Széchenyi Manó gróf, a király személye körüli miniszter, Byland-Rheydt osztrák közoktatási miniszter és Kast osztrák földmívelésügyi miniszter ma délelőtt külön kihallgatáson voltak a királynál. (Magy. Táv. Ir.)

Kassai tiszti küldöttség Bécsben.

Bécs, jan. 21. Tegnap este 7 óra 20 perczkor ideérkezett Kassáról a 6. hadtest-tüzérezred küldöttsége, hogy az ezred új tulajdonosának, Ferencz Ferdinánd főhercegnek bemutatkozzék. A küldöttség tagjai: zelhaini Zeller Alajos ezredes, ezredparancsnok, Vukadinovics Ráfael őrnagy, Pfeiffer Lipót és Mayer Félix századosok, Steinprinz Károly és egbelli Körmendy Miklós főhadnagyok és Japp Nándor és Hess Miklós hadnagyok.

A franciaországi események.

Páris, január 21. A »Journal« szerint bizonyosra vehető, hogy a Dreyfus-pör revíziója ügyében február 15-én befejezik a vizsgálatot. Hanotauxot, Merciert, Bilotot, Boisdeffret, Gonset és Rogetet, akiket a semmitűszék tegnap megidézett, nem hallgatták ki. Mercier megidézése állítólag egy volt miniszternek a »Soir«-ban legutóbb tett nyilatkozataival függ össze.

A »Voltaire« azt állítja, hogy a semmitűszék tegnap főként azzal a távirattal foglalkozott, amelyet Panizzardi volt olasz katonai attaché állítólag nyomban Dreyfus letartóztatása után Rómába küldött.

A »Volonté« azt írja, hogy Esterházyt föloldották a szolgálati titoktartás kötelezettsége alól.

Páris, január 21. Pollonais, a »Soir« igazgatója tettleges támadás miatt panaszt emelt Deschanel kamaraelnöknel Tourgnol képviselő ellen és segédeit is elküldte Tourgnol-hoz. (Magy. Táv. Ir.)

Hajószerecséltenség.

Marseille, jan. 21. A »Phönix« gőzös gőzhajó, a mely dongát vitt Fiuméből Cettebe, a bonifációi kikötő elhagyása után az erős viharban nagyon megrongálódott. Egy matróz vízbefult, négy súlyosan megsérült. (Magy. Táv. Ir.)

Vasutépítés Afrikában.

London, jan. 21. Két órai minisztertanács után Chamkerlain gyarmatügyi miniszter a gyarmatügyi hivatalba ment, a hol másfél óra hosszat tanácskozott Rhodes-szal és Milner fokföldi kormányzóval. A tanácskozáson jelen volt Hicks Boach pénzügyminiszter is. Hír szerint arról tanácskoztak, hogy a kormány pénzügyi garanciát vállaljon a buluwayói vasutnak a Tanganyika-tóig való meghosszabbításáért. (Magy. Táv. Ir.)

A világbéke.

London, jan. 21. A világbéke érdekében indított nemzetközi keresztshadjárat ama határozata értelmében, hogy minden székvarosban és a vidéken is gyűlések tatrándók, tegnap nagy népgyűlés volt Riponban (Yorkshire). Ripon lord, India volt akirálya, beszédet mondott, a melyben pártolta azt az indítványt, hogy köszönetet mondjanak Miklós cárnak azért, hogy

napirende hozta a végtelenbe nyúló fegyverkezés kérdését, az indítványt egyhangulag elfogadták. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A szegedi gazdasági kiállítás. A *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége* által f. év szeptember havában Szegeden rendezendő I. Országos Mezőgazdasági Kiállítás keretében egy *gazdasági és sport baromfi*-kiállítás is fog tartatni.

Célja ezen kiállításnak: elsősorban a hazai jellegű, azaz az ugynevezett magyar-baromfiakat; másodsorban a külföldről importált s gazdasági szempontból jónak talált faj-baromfiakat által nyert kereszteszési eredményeket, valamint az itthon tiszta vérben tenyésztett és gazdaságilag értékes külföldi fajta tenyésztését *ugyan-csak nagyobb csoportokban* bemutatni. De *célja ezen terbe vett* — s miként czime is mutatja: — *gazdasági és sport-baromfi-kiállításnak* az is, hogy a *gazdasági baromfi-tenyésztők* és a *sportbaromfi* azaz *kedvelésből tenyésztők* működése közötti feltűnő különbség lehetőleg ilsimittassék azáltal, hogy a sport-tenyésztők is azon baromfi-fajták tenyésztésére rábírassanak, melyekkel a közönséges baromfiakat nemesíteni s hazánk baromfi-köztenyésztését egységes irányba terelni lehet.

Célja továbbá ezen kiállításnak az is, hogy ama közönyt, melylyel az ezen állattenyésztési ágra különösen hivatott kisgazda a baromfitenyésztés iránt viseltetik s ami leginkább annak tudható be, hogy nem ismeri mindazon tényezőket, mik ezen állattenyésztési ágat jövedelmezővé teszik, — megszüntetni s oda hat, hogy a baromfitenyésztés ugy a kis-, mint a nagy-gazdaságokban csupán szükséges rossznak ne tekintessék. Miatán a baromfi-köztenyésztés érdekében az állam részéről is megtételnek mindazon intézkedések, mely a többi állattenyésztési ágak felvirágoztatását is előmozdítják, *a terbe vett szegedi baromfi-kiállításba mint egy gyakorlatilag kell szemléltetővé tenni mindazt, ami ezen rendkívül fontos állattenyésztési ág fejlesztésére célba vételett.* Minden baromfitenyésztő gazdának a gazdasági baromfitenyésztés fejlesztése érdekében meg kell tehát ismerkedni a fentiekben jelzett irányelvvel s a rendelkezésére álló szellemi s anyagi eszközzel odakell törekednie, hogy a kis és a telkesgazdánál, valamint a cselédség birtokában meglévő baromfiakat, részint helyes kiválasztás, részint helyesen megválasztott fajbaromfiak kereszteszése által ezen állattenyésztési ágat minél jövedelmezőbbé tegyék.

A baromfi-kiállítás ügyében mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál *Hreblay* Emil m. kir. állattenyésztési felügyelő, baromfi-kiállítási csoportbiztos; *Budapest, földmívelésügyi miniszterium.*

A fogyasztási adók házi kezelése *Kolozsvár*ott. Kolozsvár város közgyűlése a fogyasztási adók házi kezelésének szabályzatát elfogadta. A megállapított szabályzat szerint a kezelés fölött 3 közgyűlési tagból álló bizottság fog ellenőrködni. Ezeknek tisztelet díja 1000 frt lesz személyenkint. A kezeléség személyzetének díjazása a következő:

Üzletvezető	évi fizetése	1800 frt.
Ellenőr	>	1200 >
Pénztáros	>	840 >
Fővizsgáló	>	1200 >
Két vizsgáló havi fiz.	á	80 >
>	á	70 >
>	á	60 >
>	á	50 >
Két bárczairó napidija		1 >
Hivatalszolga évi fiz.		240 >
A nyeresemény		152093 >

tiszta bevételben állapított meg. A mi ezen felül jó be. annak 25%-a illeti a felügyelőket és kezelőket a következő arányban:

a 3 városatyának	12%
az ellenőrnek	4 >
üzletvezetőnek	6 >
a fővizsgálóknak	3 >

A kihágások után beszédett felemelt illetékek a főjelentők és vizsgálók között osztatnak ki. Nagyváradon a házi kezelés, mint tud-

juk, jóval kevesebbe fog kerülni. Lehet azonban, hogy a polgárok — több zaklatásnak lesznek kitéve.

A b-ujfalusi állatvásár áthelyezése, Berettyó-Ujfalu községében régebben az állatvásár a község déli részéről volt berendezve, de az általános óhaj folytán áthelyezték a község északi határára. Az elégedetlenség azonban azóta általános a lakosság körében. Végre is az elmúlt évben a községi képviselőtestület elhatározta, hogy az állatvásár régi helyére visszahelyeztessék. A képviselő testület ezen határozatát Biharmegye közgyűlése az elmúlt decemberben jóváhagyta. Most már a kereskedelemügyi miniszter is határozott az ügyben. A vármegyéhez érkezett leiratában kimondotta a miniszter, hogy Biharmegye azon határozatát, miszerint az állatvásár a község északi részéről a déli részére, a község és vasut által határolt területére visszahelyeztessék — jóváhagyta Veres és társai felebbezésének elutasításával.

Reich Jenő Társas

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Hataridók.

B u d a p e s t, január 21.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	— — — — —	9.51
Uj tengeri	— — — — —	4.81
Rozs őszre	— — — — —	7.93
Zab őszre	— — — — —	5.84
Tengeri augusztusra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	—

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, január 21.

Az irányzat gyenge

Osztrák hitel	— — — — —	360.—
Magyar hitel	— — — — —	391.—
Államvasut	— — — — —	361.—
Rimamurányi	— — — — —	307.—
Magyar jelzálog	— — — — —	249.10
Salgótarjáni	— — — — —	639.75
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamos vasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	866.50
Yereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—

B é c s, január 21.

Az irányzat nyugodt

Osztr. hitel	— — — — —	360.78
Magyar hitel	— — — — —	391.—
Államvasut	— — — — —	362.1/2
Birodalmi márka	— — — — —	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 21-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	120.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — —	119.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — —	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	96.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.75
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.—
Tiszabályozói és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	138.50
Osztrák járdék papírban	— — — — —	101.25
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	101.25
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	120.30
Osztrák korona járdék	— — — — —	101.75
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	933.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	391.—
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	359.50
Osztrák-magyar államvasuti részevény	— — — — —	360.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	363.20
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.90
London vista	— — — — —	120.45
Párisi vista	— — — — —	47.80
20 márkás arany	— — — — —	11.79

SZERKESZTŐI PÓSTA.

T. I. Szatmár. A két tárczát megkaptuk, bevállik mind a kettő. Örömmel üdvözljük munkatársaink között, olyan jó tolltól, amilyenre ez a két dolgozat vall, szívesen közlünk gyakrabban is. Szíves üdvözet!

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FARSANGI IDÉNYRE
BÁLI MEGHIVÓK
ÉS
TÁNCZRENDEK
a legszebb, a legcsinosabb
és legjutányosabb árban
készül a
SZENT LÁSZLÓ-
NYOMDA
részvénytársaságnál.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS
a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“
IV-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ 1899. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1901. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő.** A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a mennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg $\frac{1}{5}$ részét 6%-os kamattal mellet minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének megkönnyítése céljából a szövetkezet a postatakarékpénztárnál számlát nyitattott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr. beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1899. január 3-tól kezdődő 4-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent-László-tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1898. november hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet“ igazgatósága.

A IV-ik évtársulat befizetési napjai:

kedd délután — — — 3-5-ig.
szombat délután — — — 3-5-ig.

A szövetkezetnek eddig mintegy 1500 tagja van, több mint 25.000 üzletrészszel.

Köszönetnyilvánítás.

Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ó császári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpbal bélelt cipőkkel. Ó Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide. Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzcipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

K R A H I, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbélű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájam, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő híve: WEKERLE SANDOR.

Nincs többé lábfájás

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. Sem tyúkszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem lábdagadást, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Hügyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el. Kettős vastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, köszönetnyilvánítások ingyen. Viszonteladókna megfelelő árengedmény.

Általános Asbestáru gyár betét-társaság. Budapest, VI., Sziv-u. 18.

MEGHIVÓ.

A „Biharmegyei takarékpénztár“ Nagyváradon 1899. évi jan. hó 28-án délután 3 órakor az intézet helyiségében Kossuth-utca 19/20. szám alatt tartja meg

XXVII. évi rendes közgyűlését,
melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a mérleg bemutatásával és határozat hozatala a nyereség hova fordítása és intézkedés a felmentvény megadása iránt.

2. A felügyelőbizottság tagjainak megválasztása és a választmány alapszabályszerű kiengesztelése.

3. Esetleges indítványok előterjesztése és tárgyalása az alapszabályok 51. szakasza értelmében.

Azon t. cz. részvényesek, a kik a fenti közgyűlésen részt venni óhajtanak, tartoznak alapszabályaink 46. szakasza értelmében, három nappal a közgyűlést megelőzőleg részvényeiket a Biharmegyei takarékpénztárnál Nagyváradon, vagy pedig a Pesti magyar kereskedelmi banknál Budapesten letéteményezni.

Az évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentése mai naptól kezdve az intézet helyiségében megtekinthető és kívánságra nyomtatott példányban a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Nagyvárad, 1899 évi január hó 16-án.

A biharmegyei takarékpénztár igazgatósága.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 8/352 899 számú határozata alapján, a város tulajdonát képező »Korona« vendéglőnek a vállalati feltételek melléklet képező tervek szerint iskolává leendő átalakítására ezennel árlejtést hirdetek, s annak megtartására 1899. évi február hó 6-ik napjának délelőtti 10 óráját a városház termébe kitűzöm.

Az összes tervszerinti átalakítások és pót építési munkálatok 26131 frt 38 krban vannak előirányozva, melyből ajánlattevők az engedményt %-ban tartoznak kifejezni.

Árlejtési szóval, vagy írásban zárt ajánlat utján lehet; zárt ajánlatok azonban csakis az árlejtés megkezdése előtt, vagy is 1899 évi február hó 6-ik napjának délelőtti 10 órájáig fogadtnak el.

Utőajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Kötelesek árlejtők az árlejtés megkezdése előtt 2000 frtot alulírott árverelő küldöttségi elnök kezéhez letenni, illetve 50 kros bélyeggel ellátandó zárt ajánlatukhoz. — melyben világosan kifejezendő, hogy ajánlattevő az árlejtési (vállalati) feltételeket ismeri, s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja, készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban mellékelni a vagy a városi pénztár által kiállított letéti nyugtát csatolni.

Az árlejtési (vállalati) feltételek, tervek és költségvetések alulírott hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árlejtőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad várost azonban csakis a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása esetén kötelezi.

Nagyváradon, 1899. évi január 19-én.

Komlóssy József,

tanácsnok, mint küldöttségi elnök.